

\*\*\*II



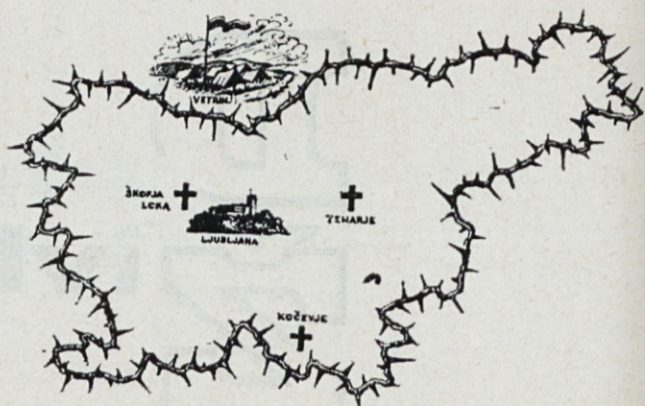
1965

**D**  
**duhovno**  
**življenje**

**la vida espiritual**



*Žalostna Marija v vetrinjski cerkvi*



*Kraji slovenskih grobov*



# Sadovi našega krščanstva

V Rimu, v središču krščanstva, se je s francoskim jezuitom p. Jaguinotom pred časom srečala skupina Slovencev. Snidenje je vsem rojakom vtisnilo globok pečat. Takoj so namreč spoznali, da je ta človek, ki je 35 let misijonaril na Kitajskem, kjer je bil rektor univerze „Aurora“ in župan mesta Šanghaja, in kjer je s svojim neustrašenim nastopom rešil poldrugí milijon ljudi, nekaj izrednega, resnično mož, ki se je navadil gledati na človeške žrtve samo še z nadnaravnega vidika.

Ko so mu v prijaznem razgovoru omenili naš narod in trpljenje, ki nas je zadelo med vojno in po njej, jih je nekaj časa mirno poslušal, potem pa jih z glasom, ki je bil vse kaj drugega kot navaden, slovesno vprašal: „Ali imate kaj svetnikov?“

V nekakšni zadregi so mu začeli odgovarjati, da so imeli vsega: polno katoliških organizacij, velikanske katoliške shode, močno politično organizacijo, toliko in toliko tiska in tako dalje, le svetnikov še ne. Pater Jaguinot jim je odvrnil: „Zakaj se potem pritožujete? Vi bi radi lepo cveteli in lepo dišali kot figovo drevo, ki ni rodilo sadov. Zahvalite Boga, da je dal vašemu katolištvu svoj smisel, to je, da je dal milost, da rodi sadove. Sedaj imate dovolj mučencev. To so sadovi vašega katolištva, ne pa število poslancev in zadrug. Vaša tisočletna zvestoba Cerkvi je dobila sedaj svoj pečat in svojo krono. Sedaj, ko imate svetnike pri Bogu, se pričinja za vas nova zgodovina. Ako bi jih ne imeli v sedanji vihri, potem bi dejal, da je vaše zgodovine konec. Figovo drevo, ki le cvete, a ne prinaša sadu, se pač poseka in vrže v ogenj.“

Ko je pater Jaguinot spregovoril te besede, so se vsi poglobili v skrivnosten molk. A ta molk ni bil molk razočaranja, ampak je bil, kot je pozneje zapisal eden izmed njih, „prvi svit o neskončni modrosti božje Previdnosti, ki vodi človeštvo k Bogu“.

!Da! V mučeništvu je tudi Cerkev v Sloveniji dozorela. Kdo si namreč upa trditi, da številni iz našega naroda niso pravi mučenci?

Z njimi smo Slovenci stopili med tiste krščanske narode, ki imajo kanonizirane svetnike. Prav verjetno je, da bodo ti in oni naši mučenci nekoč — kdaj to ve Bog — slovesno postavljeni vsej Cerkvi za zgled.

Oni so porok, da vera v našem narodu, kljub preganjanju in smešenju ne bo zatrta, ampak da bo živela, ob času ponovno vzevetela in obrodila še številnejše in lepše sadove, ki bodo v čast Bogu, ponos Cerkvi in slovenskemu narodu.

A. S.



# Med vojaki

Tega se spominjam iz mladih let. Čudno se mi je zdelo kako to, da so pri procesiji presv. Rešnjega Telesa pri vsakem od štirih oltarjev peli: „Kuge, lakote in vojske, reši nas nas, o Gospod.“ Kuge vendar ni bilo; lakote nismo poznali in biti vojak je bil naš ideal — saj so tako strumno korakali za procesijo, lepo godbo so imeli in streljali so Bogu v čast po blagoslovu.

„...vojske...“

Lani smo štirje, na svetega Rešnjega Telesa dan, visoko v hribu, skriti v največji goščavi, ležali pod šotorom — vsi v vojaških uniformah — in nismo upali glasno govoriti.

Dež je leno kapljal iz svinčenih oblakov. V dalji je iz megle rastel Celovec, nekje za njim smo slutili Gospo Sveto. Vrbsko jezero je globoko pod nami mirno drhtelo in niti umazana sivina neba mu ni vzela lepote.

„Bog s teboj, zlata Koroška... in z nami.“

Izgubilo se je vse v megleno morje. Ostala je le še misel na Boga, na domovino in dom. Edino. Zaprli smo jo v najgloblji kotiček srca.

Danes ob treh zjutraj ušli iz vetrinjske njive. Brez sv. maše, brez slovesa.

Pota božja: tri dni že vozijo naše vojake nazaj. V trpljenje vse, večino v smrt. Vedel ni nihče kam. Le govorice, sumnje včasih — do sinoči.



Mati se je zgrudila: od treh sinov ji je ostal en sam.

„Kuge, lakote in vojske...“

Zakaj ne prosi ves svet tako?

Vsi padli bogoslovci, razen prvih so bili vojaki.

Junij — spomin nanje. Junija so odšli k vojakom, dve leti je temu. Junija lani je prišel konec.

Bogoslovci — zakaj vojaki?

Vzemi vojsko ali delo — lahka izbira za bogoslovca. A vzemi vojsko pri nas: borbe proti oboroženemu satanu; proti krvavemu komunizmu; in vzemi delo pri nas: potujčevalni tečaji in tla-



ka za obrambo socialističnih zmot —  
lahka izbira za bogoslovca.

Zlasti, ker smo se odločiti morali.

— — —

Vojaški stan.

Prve pozive v bogoslovje so prinesli  
4. junija 1944.

Nenadno, kakor čez noč se je vse  
okoli njih spremenilo. V bogoslovju ti-  
ha zbranost, pri vojakihi šumno vrve-  
nje. Semeniški zidovi so se razmaknili,  
vojašnica jih je sprejela.

Bog je vedel zakaj.

Pričelo se je njihovo delo.

Res so zamenjali uniforme, zapustili  
semenišče in v dnevni red namesto študija  
postavili „ekserciranje“. Res so se  
čim preje skušali privaditi vojaškemu  
„komisu“... bogoslovci so kljub temu  
ostali.

Svojega cilja: postati sveti duhov-  
niki, so se pri vojakihi prav tako zave-  
dali kot v semenišču in še bolj, kajti  
novo življenje jim je pokazalo novo pot,  
krajšo in nevarnejšo.

Pričelo se je novo delo, ne delo po-  
sameznika. Ni bil vsak sam sebi pre-  
puščen, da se prebija mimo čeri voja-  
škega okolja kakor pač ve in zna. De-  
lali so organizirano pod vodstvom se-  
menišča enotno in načrtno. Imeli so  
namen čim bolj izkoristiti nove razme-  
re v skrbi za lastno oblikovanje in iz-  
koristiti, kar so od semenišča prejeli  
za apostolsko delo, za dviganje okolja.

Čeprav po vsej domovini raztreseni  
so v redni bratski povezanosti skupno  
stopali, korak za korakom, k duhovniški  
svetosti. Res bi bilo lahko marsikaj  
boljše, tudi napake so delali, a namen  
je bil dober in volja prav tako.

Iz tega dela in življenja — dve...  
tri...

— — —

Rekruti v Dravljah.

„Ena, dve... ena, dve: Vod stoj!“

„Na levo! Na desno! Desno, levo,  
levo, levo, desno, levo, desno.“

Sonce je s posebnim zadovoljstvom  
žgalo, poveljnik se je iz sence smeh-  
ljal, bogoslovci — vojaki pa niti potu  
niso smeli obrisati.

— Lezi! Vstani! Teci, lezi, teci...  
V korak!

— Pesem!

Peti so morali mnogo. Med kora-  
kanjem, med odmori, na hodnikih, po  
dvorišču, v sobah... Seveda so prišle  
tudi take na dan, ki niso poštenjaka  
vredne, še manj bogoslovca!

Javno ni kazalo nastopiti, ker je  
bilo drugih preveč. In sovražnikov si  
tudi niso hoteli takoj prvo uro nako-  
pati. Šlo je na drug način: zbrali so  
primerne pesmi in jih začeli sami,  
preden je kdo drug utegnil ziniti.

— — —

Sveta maša je bila v vojašnici pred  
prihodom bogoslovcev le ob nedeljah  
in praznikih. Delavne dni pa ven nisi  
mogel, ker je bil izhod prepovedan.

Ko pa so prišli, so najprej ugotovili,  
da stoji v tretjem nadstropju za-  
silni oltar. Za bližnjega duhovnika so  
že vedeli. Spretno oboje združijo in  
prišli so do vsakdanje svete maše. Skra-  
ja so bili sami. — Sčasoma še tretji in  
četrti zraven... In naprej.

— — —

Dravlje so bile bogoslovcem prva  
vojašnica. Vsem ne, kajti nekateri so se



po zvutih poteh utihotapili naravnost v edinice domačega kraja, drugi so bili po raznih „zvezah“ kar brez rekrutske šole dodeljeni posameznim četam oziroma pisarnam, nekaj pa jih je še tako ostalo doma v semenišču, bodisi da njih zdravstveno stanje ni odgovarjalo novim nalogam, bodisi, da so se kratkotalo „izmazali“.

Vendar Dravljje večini niso ušle. Tam je bilo „odskočišče“, ki je usmerjalo ene v pisarne, druge k telefonistom, zopet nekatere za propagandiste, te za pomočnike kuratov, druge za bolničarje.

Po dogovoru knezoškofijskega ordinarata z glavnim poveljstvom, bi morali bogoslovci le na mesta, ki ne zahtevajo uporabe orožja. Kljub temu je bilo treba mnogo truda in precej potov skoraj za vsakega, da je prišel izpod puške.

Morda pogled na stanje?

Aktivnih vojakov je bilo 6, kuratskih pomočnikov 9, bolničarjev 8, telefonistov 8, po pisarnah jih je uradovalo 11, propagandistov pa je bilo 8.

Poleg ljubljanskih in lavantinskih bogoslovcev, ki so tu upoštevani, je nosilo vojaško suknjo še 11 lazaristov (C. M.), 4 cistercijani (S. O. Cist.), 3 frančiškani (O. F. M.), 2 križarja (O. Teut.) in več salezijancev (S. D. B.).

A s temi ni bilo mogoče imeti trdnih stikov, ker so bili vezani na svoje redovne hiše.

Taki so torej bili položaji bogoslovcev. Seveda pa morejo številke le približno osvetljevati.

Poglejmo npr. le vojake. Šest jih je bilo. Od teh enega sploh ni bilo mogoče spraviti iz bunkerja. Eden je s težavo prišel od rekrutov v tehnične de-

lavnice, a kaj ko so ga čez nekaj mesecev poslali na podoficirski tečaj, češ, saj si korenjak! Ostali pa so se javili za tolmače, v dobri veri, da je ta služba kar v skladu s poklicem. Ne boš! Poslali so jih na podoficirski tečaj. Sprva so bili res samo tolmači, po nekaj tednih pa pravi tečajniki. Ko postaneš podoficir, gre razumljivo še trše za „miroljubna mesta“.

Tudi sicer je na splošno teklo bogoslovcev pri vojakih prav trdo življenje. Težave so bile v stvarnem, težave v duhovnem življenju.

... Bil je bolničar, nevajen, a je storil, kar so mu ukazali. Po deseturni službi, utrujen do kraja vsak dan, večkrat okoli njega vsiljive bolničarke... Tujke!

Res, treba je bilo moči, moči!

— — —

„Kaj neki naš lemenatar črta vsak večer,“ si lahko slišal v tej ali oni edinci.

„Lemenatar“ pa je majhen listič skrbno spravljal. Na lističu je debelo stalo **RATIO MENSIS** in ob strani čudna imena.

Surgere hora statuta, meditatio ½h, rosarium, visitatio... notare hanc schedulam...

Schedula.

Vsak mesec si dobil novo. Pošiljala jih je bogoslovska zveza, v kateri so se bogoslovci medsebojno navduševali za cilje semenišča in je zdaj pomagala semeniškemu vodstvu, posebno s tem da je skrbela za stik in povezanost med bogoslovci.

„Oh, ja... onim je lahko, ki so doma!“ je kdo vzdihnil. Res je bilo lažje. Vedeli smo pa vsi, da je pri vojakih



še celo potrebna samokontrola. Kar mi-  
mogrede pozabiš rožni venec dokončati  
ali pa sv. pismo... morda še obisk!

Schedula, schedula, trdno in varno  
jih je držala!

— Halo... halo!

— Kdo tam? Semenišče tu.

— Halo, štabna centrala tukaj, Jo-  
že. Tone ti?

— Pri telefonu. Bog te živi, Jože,  
danes je četrtek. Da ne pozabiš priti v  
soboto na rekolekcijo v semenišče. Za-  
četek točno ob pol dveh. Prideš?

— Brez skrbi. Dovoljenje že imam.  
Doklej bo trpelo? Ob šestih imam spet  
službo.

— Časa dovolj. Zdaj me zveži še z  
Vrhniko! Na svidenje!

— Sluga ponižni... ha, ha! Bog s  
teboj, Tone!

Prve mesece so imeli skupne reko-  
lekcije v semenišču.

V kapelo so prihajali k Dobri Ma-  
teri, ki so jo tolikokrat svetosti pro-  
sili, počasi in kakor v strahu, da ne bi  
s težkookovanimi čevlji motili svečane  
tihote, ki je vela od tabernaklja in srca  
pripravljala.

Vojaki v sinjih uniformah, v oko-  
vanih čevljih, z zagorelimi obrazi. Ven-  
dar bogoslovci kakor tedaj, ko vojake  
nismo slutili.

Nepremično so klečali. Peli in mo-  
lili. Poslušali in premišljevali.

„Roko, da ne utonemo daj...“

Po drugi, tretji, so z žalostjo uvi-  
deli, da skupnih rekolekcij ni mogoče  
več nadaljevati, kajti vedno manj bo-  
goslovcev se jih je moglo udeleževati.

Vsi so vedeli: čim boljša bo reko-  
lekcija, tem lažje bo vztrajati... Ve-

deli. Dovoljenja za potovanje v Ljub-  
ljano pa niso mogli dobiti.

Vpeljane so zasebne rekolekcije in  
semenišče je vsakemu bogoslovcu me-  
sečno pošiljalo snov za premišljevanje.

Ljubljana.

Nedelja. Pol šestih bije...

Izza ovinka se pripodi nek vojak na  
zelenem kolesu pred semeniščem. Na  
kamenita orjaka, ki držita portal se



In večna luč naj jim sveti



niti ne ozre. Sunkovito prodre v temačno vežo, vrže ubogo kolo k steni...

...In naslednji hip že dostojanstveno trka na neka vrata v prvem nastropju.

„Janez, Bog te živi! Večen zamudnik!“ Po sobi pa se vsi vprek smejejo in so dobre volje.

Ves teden so bili sami zase, eden v skladiščni pisarni, drugi v bolniški sprejemnici, tretji v kovaški delavnici, četrtri v vojaški bolnišnici, peti na intendanci... Zdaj so spet skupaj. Toliko si imajo povedati!

Sestanek: prav sedaj so na vrsti govori o vajah verskega življenja. Vsako nedeljo po eno. Potem dolga debata, kako, kdaj, in o težavah, ki jih ima ob posamezni vaji ta ali oni. Skupno skušajo priti do najboljših rešitev.

Nato poročanje. Vsak je na vrsti. Ta teden sem to doživel, ono spoznal, s tem sem se razgovarjal; škoda, da si ne pusti k sebi... Drugi teden mislim še s te strani poskusiti, kaj rečete... bi?

Ti sestanki ne bodo prišli nikdar v pozabo. Na mizici zeleno pokrita luč, ki je črtala ozko belo liso na tla. Ob mizici je sedel Tone iz Šmartnega. Ostali pa v poltemi na posteljah in klečalnikih. Dolgo so trajali in pred koncem so se vedno dogovorili, v čem bodo skušali prihodnji teden napredovati.

Kolikokrat so si dejali: k svetosti hočemo! Božja volja je, da smo vojaki. Bodimo čim boljši, da jo bomo čim boljše izpolnili.

Koliko je danes že mrtvih od teh, ki so na te enake sestanke hodili.

Božja volja.

Izpolnili so jo do konca.

Še in še so se vojaščine oproščeni

bogoslovci trudili v požrtvovalni skrbi, da ohranijo s tovariši stik, utrdijo povezanost in pomagajo po svojih močeh. Obiski, okrožnice, poročila...

„!!!“

„Naprej!“

„No stari, Bog te živi!“

„Gromska strela... Ti? Pozdravljen! Kako pa to, da si zašel v ta zapuščeni konec? Sedi no... Kar tjale na komandirjev stol... Ga ni doma... Si lačen? Zini vendar! Ne vidiš, da od veselja ne vem kaj, in sem v zadregi?“

In oba sta se široko zasmejala.

Zakaj ne? Bogoslovca, sošolca.

Eden v črni, drugi v sinji uniformi. Prvi iz Ljubljane, drugi daleč v hribih.

„Tebe sem prišel obiskat.“

„Mene? Nemogoče... Po pravici povej!... Res mene?“

„Te ipsum. Ali nisi nekaj poročal v semenišču, da si tako sam?“

„Tisto... hm... je že res... mesec je minil, kar nobenega bogoslovca nisem videl. Tu mi pa še za dva dni ne dajo dovoljenja... vendar...“

„Kaj boš! Na tu imaš...“

Ljubljanski je prinesel iz globoke malhe debelo pismo.

Debela pisma so vsak mesec prejemali bogoslovci. V njih je bila zadnja številka „Vestnika“, vojaške podzveze Katoliške akcije, okrožnice z navodili za delo v naslednjem mesecu, govor za duhovno obnovo, schedula in včasih papir za poročila.

Debelo pismo. Stokrat pričakovano.

Prijatelja sta šla ven, in spregovorilo je srce. Kot brat bratu v pozni večer...

Daleč, iz strani, kjer bo jutri spet



sonce vzšlo, v Ljubljani pa so bogoslovci molili večerno molitev in „Memorare“, da bi se vsi vrnili...

Poročila so pisali tedensko. Čim obširneje, tem bolje je bilo, kajti v semenišču so iz njih videli težave in spoznave in izkušnje, in jih potem vsem posredovali. Poročila so imela „krepilno moč“ tudi za bogoslovca samega, ko jih je sestavljal. Če ne verjameš poskusi! Popiši ob koncu tedna svoje delo in sestavi načrt za prihodnjega. Ne boš dolgo dvomil.

V ljubljanskem semenišču so bile duhovne vaje navadno okoli sv. Treh Kraljev — da z Bogom leto prične!

In v vojaškem letu?

Da bi se duhovnih vaj mogli udeležiti vsi bogoslovci, so okrožnice že od novembra opozarjale, naj si vsak pravočasno preskrbi vsa potrebna dovoljenja. A prav v istem času je poveljstvo vse dopuste najstrožje prepovedalo. Bogoslovcev odredba ni oplašila. Za dosego večjega cilja, je treba pač več prizadevanja.

Vrtali, prosili so, in ko je bilo treba sporočiti število in imena v semenišče jih je bilo še malo, ki so sicer sami vse storili, a zaman. In še teh večini je pomagal verski referent štaba s posredovanjem. Bogu bodi potoženo: za tri, štiri, ni uspelo nič.

Slekli so vojaške suknje in spet je zavelo staro življenje.

Sobe so bile mrzle, nezakurjene. Vojna leta pač in gospod ekonom ni mogel nakupiti drv. Tožil ni nihče,

kajti grela jih je ljubezen in hvaležnost Bogu, da tako skrbi za svoje.

Težko je pisati o duhovnih vajah: molk, zbranost, a za milost le o sebi veš. Čutiš, da deluje in polni vrzeli.

Šest dni so vztrajali, sedmega zjutraj so se razšli. Tiho, molče in vsak se je bal in molil, da bi s pridobljenim čim bolje ravnal.

Med duhovnimi vajami je zapadel visok sneg, bel sneg.

Zunaj in v dušah.

„Sveti duhovniki hočemo postati“ — cilj in geslo našega semenišča.

Proti temu cilju so bila usmerjena vsa prizadevanja. Da se notranjemu izpopolnjevanju v bogoslovju grade pravi



Starodavno bogoslovje v Ljubljani



temelji. Tudi bogoslovci so se tega za-vedali.

Kako so bili v trenutku vrženi v najburnejše življenje... Vojak bodi, delaj, gradi sebe — in druge.

Apostolsko delo bogoslovcev je potekalo v okviru podzveze Katoliške akcije. Ta je delovala preden so prišli ti k vojakom. Na lastno roko začeti, cepiti sile? Nesmisel!

Delali so sporazumno, v dogovoru.

Tako so pomagali pri mesečnih akcijah za prve petke in v zvezi s kurati so pripravljali med vojaki razpoložene za duhovne obnove od časa do časa; borili so se proti kvantanju in preklinjanju, širili katoliški tisk, organizirali študijske krožke, pridobivali.

V to delo so bili pritegnjeni vsi, eni več, drugi manj; kakor so narekovala razmere.

Tako so se bogoslovci tudi za zunanje delo pripravljali.

Apostoli.

„Kakor je mene poslal Oče...“

— — —  
Dogodbica.

Zadnji mesec je več bogoslovcev skrivaj odšlo na Gorenjsko. Meje so bile zaprte, a tam je bilo več dela, več nejasnosti v protikomunističnih načelih, premalo delavcev...

Prišlo je v Kranju do nekega odkritja in Gestapo je prijela štirinajst naših fantov; med njimi pet bogoslovcev. Pripeljali so jih na ljubljanski grad.

Prijatelji so poskušali in vseh straneh: ni jih bilo mogoče „izrezati“. Pa ker se je na gradu tudi stradalo, je bilo treba vsaj to preprečiti.

Telefon je pel, da je bil vroč. Potem je dan za dnem kdo prišel in „kaj“ od-

ložil v semenišču. Od tam so nosili na grad.

...za „restante“...

Sedeli so na samo veliko noč. Spet so romale „Materijalije“ v luknjo — sedem velikih kovčegov in prizadeti niso vedeli kam s poticami.

Na belo nedeljo so bili zunaj.

To je bilo prijateljskih „represalij“!

— — —  
V vetrinjskem deževnem dnevu so moje misli.

Pod luknjastimi plahtami se stiskajo vojaki.

Blatna cesta. Na drugi strani ždi med vozmi kmečka žena v veliko ruto zavita, poleg nje pod težko suktnjo žeb-ljajo otroci:

„Mama, pojdimo domov!“

Pride oče, premočen do zadnjega vlakna in vrže smrekovega lubja na tla: „Za streho nam bo!...“

— — —  
V Vetrinjah je bilo zdaj deževje, zdaj lakota, zdaj sopara...

Lepo enkrat samkrat, ko smo prišli skupaj zadnjikrat. Zadnja rekolekcija — o trpljenju. In še zadnja okrožnica.

Leto je minilo.

Zakaj vsak veliki duhovnik se jemlje izmed ljudi in se postavlja za ljudi v tem, kar se nanaša na Boga, da daruje dari in daritve za grehe in mora imeti potrpljenje s tistimi, ki so nevedni in se motijo, ker je tudi sam obdan s slabostjo in mora zaradi nje kakor za ljudstvo tako tudi zase opravljati daritve za grehe. (Hebr 5, 1—3).

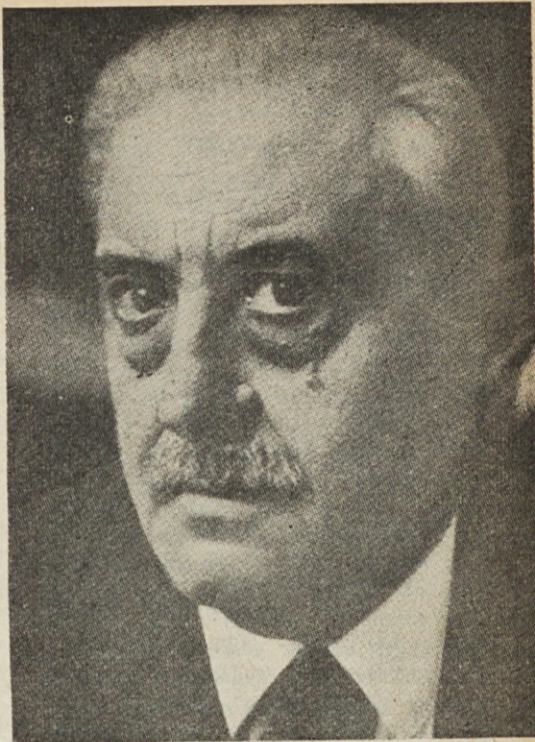
Janez Ogrin



# O problemu modernega brezboštva

Jurij Bernanos, francoski pisatelj, opisovalec boja med satanom, človekom in Bogom.

Kakor vedno in od nekdaj, tako je svet tudi danes, mogoče danes še prav posebno, glede vere v Boga razdeljen v dva tabora. Eni verujejo z neko samoobsebiurnostjo v Boga, Stvarnika vidnih in nevidnih stvari. Pamet, vest, narava in celo zgodovina jim neprestano pričajo o Bogu. Na vsak korak čutijo in slutijo v ozadju vsega vidnega in čutom dosegljivega sveta snovanje in vodstvo nevidnega Boga. Tem ljudem Cerkev z lahkoto in z veseljem oznanja skrivnost Troedinega in jim posreduje odrešilne dobrote učlovečenega Boga Jezusa Kristusa. Takim ljudem je seveda brezbožen človek nekaj nepojmljivega.



Drugi ne verujejo in to se jim zdi prav tako nekako samoobsebiurno. Življenje in razlogi vernih se jim ne zdijo prepričljivi. Menijo, da so v umskem pogledu na boljšem in višjem stališču, če so brezbožni. Cerkevno oznanjevanje vere se jim zdi zastarelo. Ne prenese več kritike moderne izobraženca. Vero v Boga je treba v imenu napredka, znanosti in prosvete zatirati. Takim ljudem je veren človek prav tako nepojmljiva uganka.

To je čudno nasprotje. Če bi poskušali neopredeljeni izreči sodbo, bi morda rekli: Zdi se, da je človek v nekem somračju. Po eni strani je toliko svetlobe, da more vsega človeka razsvetliti



in ga privedi k Bogu. Po drugi strani pa je spet tudi toliko teme ali sence, da se človeku lahko vse zatemni, da ne sprevidi nujnosti božjega bivanja, ter se mu zdi, da ga povsem upravičeno taji.

S to ugotovitvijo smo se znašli a usodnem razpotju. Ne gre torej samo za jasnost spoznanja, marveč tudi za odločitev volje. Gre za to, kako se mi svet in dogajanje na njem osvetljuje ali otemnjuje, in morda še bolj za to, kako si pustim dano stvarnost osvetljevati ali otemnjevat. Volja je spet močno odvisna od čustev. Z njimi v zvezi je moje vrednotenje. Če je pozitivno vrednotenje na strani osvetljevanja, se bo volja laže nagnila k priznanju Boga; če je vrednotenje nagnjeno bolj k utemnjevanju, se bo tudi volja nagibala k tajitvi. Meja med lastnim odločanjem in vplivom okolja, vzgoje, izobrazbe, beriva, poklica in osebnih izkušenj je tako nedoločna, da je v vsakem posamezniku naravnost nepregleden labirint, v katerem je človeku nemogoče dočeti, kje in kaj je pravzaprav človekova zasluga ali krivda, da je v taberu vernih ali nevernih.

Razum že sam po sebi lahko spozna Boga. Ta trditev gre skozi vso pisano božjo besedo in skozi ves cerkveni nauk. Navajam samo nekaj primerov:

V stari zavezi se v Knjigi modrosti pisatelj sprašuje, kako da nekateri ne priznavajo pravega nevidnega Boga, marveč ga zamenjujejo z ustvarjenimi rečmi. To usodno pomoto imenuje neumnost, in ljudi, ki so ji zapadli, neumneže. Takole se glasi 13. poglavje v prvih vrsticah:

„Zares nespametni so namreč bili vsi ljudje, v katerih ni bilo božjega spoznanja,

ki iz vidnih dobrin niso mogli spoznati

Njega, ki je, ampak so ali ogenj ali veter ali hitri zrak

ali zvezdnati obok ali silovito vodo ali nebesni luči imeli za bogove, ki vladajo svet.

Če so, veseleč se njih lepote, v njih slutili bogove,

naj bi bili spoznali, koliko boljši je njih Gospod;

saj jih je ustvaril začetnik lepote.

Če pa so se čudili njihovi moči in dejavnosti,

naj bi bili iz tega spoznali, koliko močnejši je njih Stvarnik.“

V novi zavezi razvija apostol Pavel v pismu do Rimljanov (1, 18-25) enake misli. Dodaja pa, da brezboštvo ali mnogoboštvo nista samo neumnost, ampak tudi greh. Kdor trdi, da Boga ne spozna, ni samo nespameten, ampak tudi neopravičljiv. Do tajitve Boga je torej prišel po neki svoji krivdi. Besedilo se glasi: „Razodeva se namreč božja jeza nad vsako brezbožnostjo in krivičnostjo ljudi, kateri resnico ovirajo s krivico, kajti, kar se o Bogu more spoznati, jim je očitno, Bog jim je namreč razodel. Zakaj to, kar je v njem nevidno, se od stvarjenja sveta po delih spoznano vidi, njegova večna moč in božanstvo, tako so neopravičljivi; čeprav so namreč Boga spoznali, ga niso kot Boga slavili ali ga zahvalili, ampak so postali v svojih mislih prazni in je otemnelo njih nespametno srce. Imenovali so se modre, pa so se poneumili in so zamenili veličastvo neminljivega Boga s podobo, slično minljivemu človeku in pticam in četveronožcem in plazilcem in častili ter molili rajši stvari ko Stvarnika, ki je slavljen na veke. Amen.“



Podobne misli spet beremo v Apostolskih delih 17, 26-28. Navajam spet besede apostola Pavla:

„Bog je ustvaril iz enega vsa človeška plemena, da prebivajo po vsej zemlji, in je odmeril ter določil njih bivanju čase in meje: da bi iskali Boga, če bi ga morda otipali in našli, zlasti, ker ni daleč od nobenega izmed nas. Zakaj v njem živimo in se gibljemo in smo.“

Na prvi pogled je v logičnem svetu brezboštvo dokaj lahko rešljiv problem. Toda za logiko pridejo zapletljaji psihološkega sveta in prav tu postaja problem zamotan. Kaj se dogaja v človeku, če se v razumu nakopičijo predsodki, ki razum kalijo? Koliko si človek sam kali spoznavno moč in koliko so mu jo skalili zunanji činitelji? Tu so miselna pota zavozlana, da postaja marsikomu vera v Boga uganka in da misli, da je treba Boga tajiti, da, celo z iskrenim prepričanjem tajiti.

Kdor živi v okrilju vernega občestva, je zmožen vse življenje verovati v Boga, ne da bi se resno vpraševal po razlogih verovanja. Prav tako more kdo živeti v okrilju brezvernega občestva in je zato brezveren ter se zlepa ne vprašuje po razlogih za brezboštvo. Vzemimo to trditev zaenkrat kot dejstvo. Vendar pridejo trenutki v življenju, ko je človek za trenutek ali za daljši čas prisiljen, razloge svojega brezboštva razmišljati in utemeljevati. Prehod iz sence v svetlobo pa ni tako enostaven, kakor bi kdo na prvi pogled mislil.

Angleški konvertit Douglas Hyde piše v svoji knjigi: „Drugачe nego sem veroval:

Bral sem knjigo Ronald-a Knoxa: „Katoliška vera“.

Z razumom sem povsem soglašal.

A zaradi tega še nisem mogel verovati. Moja vera je bila že predolgo mrtva. Nič se ni zganilo, nič premaknilo v meni.“

Pozneje pripoveduje, kako sta oba z ženo želela postati katoličana, pa nista mogla verovati v Boga: „Sklenila sva, na pol v šali na pol za res, da se bova imenovala katoličana, ki v Boga ne verujeta. Na tej točki sva tičala več mesecev; vedela sva že veliko o krščanski miselnosti iz knjig, ki sva jih željno požirala, nisva pa bila sposobna, da bi verovala... Za naju je bil Bog že nekaj let mrtev. Zdelo se nama je, da tudi brez njega lepo napredujema.“

V svoji drugi knjigi: „Komu bodo verovali“ pripoveduje isti pisatelj o razgovoru, ki se je razvil na Koreji v ječi med komunističnim častnikom in zaprtim misijonarjem.

Častnik je rekel: „Tega kar si pod pojmom duša predstavljamo, sploh ni.“

Filip Crosbie — misijonar — je iskal odgovor, s katerim bi prodril skozi marksistični oklep tega človeka. Poskusil je udariti na čustveno tipko:

„Ti je mati že umrla?“

„Da!“

„Ali misliš, da je bilo takrat, ko je umrla, vsega konec kot pri živali?“

„Da!“

Poskus ni imel nobenega uspeha. Oklep brezboštva je bil neprebojen:

V deseti številki Planinskega vestnika leta 1960 popisuje inž. France Avčin svojo nesrečo v švicarskih gorah. Smrt se je približala. Po desetih letih pisatelj podoživlja tisti nevarni trenutek in razvija pri tem svojo filozofijo:

„Življenje prihaja iz snovi. Prav, toda kdo bo kdaj res vedel, kaj je materija? Če je snov večna, mora biti tako tudi življenje, vsaj v vesoljskem



merilu. Če tega ne priznamo, moramo priznati silo, višjo od narave.“

Mož kar vse gibanje poimenuje kot življenje in materiji pripiše večnost. „Svetovje je večno s svojim spreminjanjem.“... Ogibanje, pretvarjanje, inačice snovi, življenje in večno spreminjanje so lepo doneče besede. Za njimi se skrivajo nevidne nepremostljive razpoke. Če filozof razmišlja o njih, se ustavi in si ne upa preskakovati razpok. Če pride nefilozof in o njih filozofira, mu dostikrat tvegavost nadomesti razum. Potem pa je težko soditi. Najvažnejši pojmi se zavrté, da človek ne ve, kaj je na vrhu in kaj je na dnu.

Naj preišljujemo sem ali tja, nazadnje se ob petih vprašanih nehoté ustavimo:

Bog. Ali je za to besedo resnično večno Bitje ali je samo človeška umišljotina? Ali je z besedo Bog človek v resnici zadel povzročitelja vsega ali pa je besedi samo nekaj podtaknil ter se pri tem usodno zmotil?

Vesolje. Ali potrebuje večnega povzročitelja ali je morda v svojem nenehnem pretvarjanju večno?

Življenje. Ali je življenje nekaj od snovi različnega, da potrebuje božjega povzročitelja, ali pa je res samo ena od inačic snovi?

Človek. Ali je med živaljo in človekom tolikšna razlika, da je za nastanek človeka na zemlji potreben božji povzročitelj? Ali pa moremo človeka uvrstiti v razvojne člene živalstva?

Cerkev. Ali je za naukom Cerkve resnično in neizpodbitno zgodovinsko dejstvo božjega razodetja, učlovečenja in odrešenja — ali pa je Cerkev izmišljotina močnejših in posedujočih, da z njenim naukom in varljivim upom laže vladajo in izkoriščajo?

Toliko je svetlobe, da se človek la-

hko nagne k verovanju v Boga, in spet je toliko sence, da človek more opravičevati svojo nevero. Gotovo je razlika med tistim, ki samo v senci živi, in onim, ki senco išče, ker jo ljubi.

Ali je mogoče vse življenje živeti v senci in ne priti do svetlobe?

Ali je mogoče zmoto zamenjati z resnico.

Zdi se, da je pri psiholoških zapletljajih to človeku mogoče. Vendar se zdi, da morajo biti na delu še drugi činitelji. Človek nosi v sebi obojne možnosti: Na eni strani religiozno sprejemljivost, odprtost za resnico in dobroto ter teženje po združitvi s Stvarnikom v ponižni molitvi; na drugi strani pa nosi tudi duha odklanjanja, zapeljivost zmote in opojnost zla. Na končno odločitev vedno bolj vplivajo ti drugotni činitelji. Tako nekako tudi Kristus Nikodemu pojasnjuje problem vere. V zvezi z drugotnimi činitelji velja tudi Jezusov odgovor pogubljenemu bogatinu, ki bi rad, da bi se njegovi živi bratje spreobrnil: „Imajo Mojzesa in preroke, nje naj poslušajo! Ako ne poslušajo Mojzesa in prerokov, ne bodo verjeli, tudi če kdo od mrtvih vstane.“ Lk 16, 29-31.

Problem brezbožcev ni toliko v spoznavanju kolikor v odločanju volje. Lažja je pot k Bogu tam, kjer se družijo iskrena resnicoljubnost in dobroteželjnost. Nevera je nekaj mrtvega. Mrtvih človek ne more obujati. A zelo utrjen in važen je bogosloven aksiom, da Bog tistemu, ki stori, kar mu je v danih razmerah mogoče ne odreče milosti. Ta aksiom nas napolnjuje z upanjem, da nazadnje vendarle vera nad nevero zmaguje — in sicer kljub oviram in predsodkom, razen če človek sam po svoji krivdi drugače hoče.

† Pavel Slapar



France Balantič —

visoka  
pesem  
ljubezni



Svečeniki so sredniki med Bogom in verniki. Poleg znanja in vseh pogojev za duhovniško službo so prejeli še najvišje: posvečenje, ki je nad znanjem in nad vsem, kar bi moglo priti iz človeških rok ali možganov. Niso samo služabniki, ampak so res pravi namestniki in sicer po vrsti iz rodu Melkizedekovega.

Poet je svečeniku zelo blizu. Tudi on je srednik med darovi, ki jih je prejel iz krvi in srca svojega rodu in darovi, ki mu jih je podelil Stvarnik, ko ga je po svoji odločbi odbral za glasnika Lepote, Resnice in Ljubezni. Če je duhovniku odrejeno na skrb občestvo vernikov v cerkvi ali fari, potem se poetovo poslanstvo razteza nad ves narod in sega po njem v nedrje vsega človeštva.

Poet po svoje opravlja obredje, ko daje, kar je prejel od obeh: Boga in naroda. Razlika je samo ta, ne nosi na

sebi znakov posebnega posvečenja, nima vidnih svetišč in se za duše svojih bratov ne bori s sredstvi zunanje dobrodelnosti ali ljubezni.

Če je prvi odgovoren posvečevalcu in predstojnikom vidnega občestva, se poet giblje kakor onstran vsega, a je po rani, zadani in vtisnjeni v srce, odgovoren za ves narod, daje celoti in odgovarja celoti.

Poetovo poslanstvo je izrecno poslanstvo ljubezni. Seveda je glasnik narodnega prebujenja, usmerjevalec narodove usode, prerok odrešenja v čistosti naših src in namenov. Vendar vse to ne more vzrasti v drevo, če ne sloni na ljubezni, ki mora v vsej veličini vzkleti iz naroda in oplemenititi ves svet po vrhovih poeziji, kjer bodi misel z vso silo izražena.

Poetova ljubezen ni program, ni le-tak, ni manifest. Učinkovati mora glob-



lje — v svojem geniju mora izraziti genij celega naroda.

Naš najmočnejši glasnik prave ljubezni v poeziji je bil France Prešeren. V njegovem opravljenem poslanstvu je pravzaprav podan dokaz, kako nas je, dasi mali narod, božja Previdnost postavila z vso silo in pezo v okvir svetovnega dogajanja. Desetletja pred našim nastopom kot politični narod smo v Prešernovi posodi že prejeli in izrazili misterij naše umeščenosti v lastnem narodu in v svetu.

Verjetno bi Prešeren izrazil svojo podobo Ljubezni tako, kakor jo je, če tudi bi bili tedaj že politično organiziran in popoln narod. Še toliko bolj pa je pretresljivo, da mu je bilo дано izraziti vizijo naše bodočnosti v Krstu pri Savici prav po poti ljubezni v času, ko smo bili komaj senca narodnosti.

Prešeren je v zadnjem prizoru „Kresta pri Savici“ med Črtomirom in Bogomilo segel čez okvir ljubezni drobnega ubogega človeškega srca in se po ustih Bogomile daroval za višjo obliko osebne in duhovne sreče: iz zadnjih stihov zapoje visoka pesem Ljubezni, podobna skrivnostim najglobljih religioznih doživetij, ko se slovenski junak Črtomir odloči za višjo službo — službo Bogu, da bi po tej poti izpolnil svojo obveznost do poraženega, a za vstajenje določenega slovenstva.

Mala naša stvarnost je v Prešernovi poeziji s tem dvignila vsebino slovenstva na nadčasovno dogajanje — dasi še brez narodne osebnosti smo se sklenili žrtvovati zaradi lastnega odrešenja za odrešenje vsega sveta. Polna kupa slovenstva je polna, ker je prekipevala v silnicah Ljubezni.

Moglo bi se reči, da nas je Prešeren daroval za visoke, večne cilje, predno

smo kot narod stopili na tehtnico svetovne usode.

Predno je bil Prešeren poet samo svojega naroda, je zastavil našo usodo v ljubezen do celega Stvarnikovega stvarstva.

— — —

Ivan Cankar je bil poet domovine. Zunanji obod našega naroda se je že zvaril, njegov poet je nosil v sebi boli in srečo vsega narodnega občestva. Ljubil ga je v njegovi najgloblji neogljetosti in ljubil ga je, ko je ob njem zaznaval obrise v svobodi urejene skupnosti.

Srce je imel polno slik, hodil je po naši zemlji s harmoniko, razpeto na vse melodije — na oder nas je dajal v vseh prerezih slabosti, šibkosti in zmot — pa tudi v prelepih podobah hrepenjenja, lepote in ljubezni.

Domovina je zadihala s polnimi pljuči in naša poezija je že bila v soglasju z manifesti narodov vsega sveta.

Poet je, obogaten z dediščino Prešernove zazrtosti v naše mesto v svetu, zaživel z vsemi piščalmi orgel domovine in kakor je bil iz zadnjih besed Bogomile ideal naše poezije izroččen v službo Bogu, tako je pri Cankarju izzvenel zadnji verz v trojni lok poetove resnice:

Mati, domovina, Bog.

— — —

Cankar je že izoblikoval okvir naše duhovne harmonije — na poti oblikovanja narodove usode smo že vedeli, kaj bode duhovni temelj domovine!

Podoba je bila lepa, toda obredje darovanja se ni izpelo. Vsi smo domovino ljubili, vsebino domovinske ljubezni je prežal val utrjene zavesti, da smo pod njenim varstvom na zanesljivi poti



do svobode in po njej do odrešenja sveta in našega naroda.

Zgodilo se je, da smo morali naprej: od nas je bil terjan nov obračun, naloženo nam je bilo, da se vsakdo izmed nas pretopi v luči Lepote, Resnice in Ljubezni, kakor je naloženo najlepšim idealom, da se izčistijo do zadnjih vláken srca in duše.

Prešernov epski okvir se je ohranil in se izkazal kot dovolj močan, saj smo s svojimi stvaritvami duha poslali apostole celo med druge narode. Cankarjeve podobe so zažarele na našem nebu v polnosti impresionističnega doživetja. Morala je slediti borba, da se je slovenski človek izkazal vrednega nositi v svojih rokah posodo, ki mu je bila zaupana. Poet je bil popoln, ko je bil do dna izčiščen kot človek. Poet je postal oblikovavec vsega človeštva.

Vsakdo izmed nas je bil poklican — in nikdo se obračunu ne bo mogel izogniti.

Balantičeva pesem je kakor silni dvoboj Jakoba z Bogom — poet se je moral umakniti v zadnjo skrivnost s prstjo zasutih ust, da je nakazal, kje je največje bogastvo vsakogar izmed nas — v žrtvi poslednje in najvišje Ljubezni, ko je vsakega dneva, vsakega trenutka in vsakega vzgiba prvi in zadnji dihlah iskren, če je poln večnostne vsebine. Iz poetove Visoke pesmi je azvenelo, kolik je vrtinec meteža, kamor nas vodi obveznost dajati odgovor v vsej resnici, rastoči iz čistega srca.

Balantičeva pesem je visoko nad njegovo žrtvijo. Izpovedal je v njej vero v vsebino človeka kot borilca z Bogom, izklesal je pravo vsebino vsega, kar nam

je bilo podarjeno. Vsebina nikdar ne bo izčrpana, visoka pesem zveni naprej!

Prešeren nas je postavil v zemljevid, ves svet objemajoče božje ljubezni.

Cankar nam je pokazal, kje je naročje te ljubezni; domovino je izročil Bogu.

Balantič nam je razgrnil silnice očiščevanja, da se zavemo svoje človečanske vrednosti; vsak Slovenec bo izgoreval kot baklja Ljubezni do vseh občanov človeškega rodu.

Poetova visoka pesem je nenehno se razpletajoč zemljevid naše poti za lažno in vsega človeštva odrešenje.

Ruda Jurčec





# James Reeb — žrtev bele barve

Dvesto usmiljenk in nad sto redovnic kongregacije Maryknoll se je udeležilo manifestacije, ki je bila po cestah Harlema v New Yorku, v znak žalovanja zaradi nasilne smrti protestantskega pastora Jamesa Reeb-a, ki so ga nekaj dni prej ubili rasisti. Najbolj razširjeni severnoameriški dnevnik New York Daily News prikazuje 17. marca t. l. z veliko fotografijo, ki je bila objavljena na prvi strani, prisotnost redovnic pri tej pomembni demonstraciji.

Kardinal Francis Spellman, nadškof iz New Yorka, je izrecno pozval katoličane svoje nadškofije, naj nadeljujejo s primerno akcijo v obrambo pravic črnih državljanov. Posebno kardinalovo pastirsko pismo so prebrali v nedeljo, 14. marca t. l., v 403 župnijskih cerkvah nadškofije. V listini je kardinal označil mučeniško smrt protestantskega pastora Jamesa Reeb-a, ki so ga ubili v Selmi, tragedijo za vso Ameriko, ki mora vzbuditi vest poštenih ljudi, ki se upirajo zlu, ki ga predstavlja nasilje nad temeljnimi človeškimi pravicami.

V vseh katoliških cerkvah v ZDA so molili molitve za pokoj junaškega pastora.

V bostonski nadškofiji so verniki molili posebno molitev, ki jo je sestavil kard. Cushing v spomin žrtve rasiističnega sovraštva.

Dogodki, kot je bil tisti, do katerega je prišlo v Selmi (ZDA), kjer je bil ubit pastor Reeb, predstavljajo bridko zanikanje v dobi, ki se ponaša z visoko

uveljavitvijo človekovega dostojanstva in ki se proslavlja, da je dosegla dejavno moralno enakost in pravico vsakega človeka do lastne materialne in duhovne rasti. Še vedno na žalost obstajajo pokrajine, kjer zanikujejo izvajanja civilnih pravic, kjer tega izvajanja ne dovoljujejo članom iste skupnosti zaradi barve kože ali zaradi drugih telesnih značilnosti. Je bridka stvarnost, ki kaže, kako smo še daleč na poti, ki jo moramo prehoditi, da bi privedli vse ljudi k polnosti civilne in socialne zrelosti.

Nasilje, nestrpljivost, rasna diskriminacija, so silovita žalitev božjega in naravnega zakona, so zanikanje dobrote in ljubezni. Gre za načelo, ki ga je treba vzpostaviti v vsakem razumu z vsemi sredstvi modernih tehnik družbenega obveščanja.

Zgražanje in ganjenost, ki ju je v svetu povzročil umor v Selmi, pa sta obenem razlog vsaj delne tolažbe; sta namreč znak, da se širi po svetu občutljivost za moralno zrelost; sta upanje za bodočnost, toda treba bo izvesti še ogromno delo, da bodo vsem ljudem teoretično in praktično priznane pravice, ki so jim dane od Boga in narave.

Tudi sv. oče Pavel VI. je v nedeljo, 14. marca t. l., opoldne, povabil vse vernike, ki so se zbrali na trgu sv. Petra, naj prosijo za tiste dežele, kjer nesloga zaradi razlike v barvi in plemenu povzroča javni nered, smrtne žrtve in medsebojno sovraštvo.

Roman Rus, Rim



# Srce Jezusovo



Petindvajseti dan meseca junija, ki je ves posvečen češčenju presv. Srca Jezusovega, bomo s sveto Cerkvijo obhajali praznik te čudovite skrivnosti božje ljubezni do človeškega rodu.

Letos bo imelo to praznovanje posebno pomembnost, ker poteče dvesto let, odkar je bil praznik Jezusovega Srca po sveti Cerkvi dovoljen. Vesoljna Cerkev se bo ta dan hvaležno spominjala, kako je pod vplivom Svetega Duha vstopila v novo dobo svojega življenja, katere posebna značilnost je odločilna pobožnost do ljubečega Srca božjega Odrešenika.

## Nekaj zgodovine

Češčenje presv. Srca Jezusovega ima

svoj izvor v Jezusovem življenju in smrti, kakor nam ju opisujejo sveti evangeliji. Tam beremo, da se je edino-rojeni Sin božji učlovečil, da bi nas s svojo smrtjo na križu odrešil in večno zveličal. Kot pravi Bog in pravi človek v drugi božji osebi ima Jezus pravico do božjega češčenja v vsej svoji osebi in v vseh njenih delih, tudi v svojem telesnem srcu. Sveti evangelist Janez omenja, da je pri zadnji večerji slonel na Jezusovih prsih in je pod križem z božjo Materjo stoje videl, kako je vojak s sulico prebodel Jezusovo stran, iz katere je pritekla kri in voda. Srca Jezusovega pa izrecno ne omenja. Razodetje te skrivnosti je bilo prihranjeno poznejšim časom, da bi se ob njej omrznjeni svet ogrel v božji ljubezni.



Odprta Jezusova stran velja že stari-  
m cerkvenim očetom kot studenec  
božjih milosti, rojstvo sv. Cerkve, kraj  
zavetja, počitka in združenja z Jezusom.  
Do posebnega čiščenja Jezusovega Srca  
kot simbola Jezusove ljubezni pa oni  
še niso prišli. Prvi početki tega čišče-  
nja se pojavijo v cistercijskem in  
franciškanskem redu v 13. in 14. stol-  
letju. Med cistercijani je pripravljaj  
pot tej pobožnosti veliki sveti Bernard,  
v franciškanskem redu pa sveti Bona-  
ventura, ki v enem svojih spisov piše:  
„Predrta Jezusova stran nam odkriva  
notranjo, duhovno rano njegovega Srca.  
Kdo ne bo ljubil tega Srca, kdo ne vra-  
čal te ljubezni, ki nas je tako zelo lju-  
bila? Vračajmo torej, kolikor nam je  
mogoče, ljubezen za ljubezen in prosimo  
Jezusa, da naše trdo in nespokorno  
srce z vezjo ljubezni priveže nase.“ V  
teh besedah svetega cerkvenega učite-  
lja so že vsi elementi prave pobožnosti  
do Jezusovega Srca, ki se je kmalu raz-  
širila tudi po drugih cerkvenih redovih  
in vedno bolj privlačevala plemenite in  
bogovdane duše. Tisti, ki je prvi začel  
javno častiti presveti Srci Jezusa in  
Marije, je bil francoski duhovnik in re-  
dovni ustanovitelj sveti Janez Eudes,  
umrl leta 1680.

Izvoljena duša, ki naj po izrecnem  
Jezusovem naročilu pobožnost do nje-  
govega Srca v svetu razglasi in razširi,  
ki naj vsem vernim ljudem odkrije nje-  
nega duha in njene lastnosti, pa je bila  
sveta Marjeta Marija Alacoque, redov-  
nica iz reda Marijinega obiskanja, v  
francoskem mestu Paray le Monial. V  
letih 1673—75 se ji je Jezus razodel v  
mnogih prikazanjih, ji zaupal svoje mi-  
sli in želje in ji poveril poslanstvo, da  
jih z božjo pomočjo uresniči. Glavni Je-  
zusov namen je bil, naj bi pobožnost do

njegovega Srca kot simbola njegove lju-  
bezni bila ljudem v poslednjih časih  
človeške zgodovine znamenje in poro-  
štvo zveličanja.

Med posebnimi Jezusovimi naročili  
je bilo tudi to, naj se obhaja v sveti  
Cerkvi v osmini svetega Rešnjega Te-  
lesa poseben praznik v čast njegovemu  
presvetemu Srcu.

Sveta Marjeta, podpirana po svojem  
duhovnem voditelju, jezuitu p. Colom-  
bière, je vse storila, kar je bilo v njeni  
moči, da Gospodova naročila uresniči.  
Ali pobožnost, kot jo danes vsi pozna-  
mo in vršimo, se je tedaj mnogim zdela  
nenavadna in je bilo mnogo nasproto-  
vanja. Svetnica je vendar doživela to-  
lažbo, da so v njeni redovni hiši,  
čepprav še v zelo preprosti obliki, leta  
1686 prvič obhajali omenjeni praznik in  
je bila prvič postavljena na oltar podo-  
ba Jezusovega Srca. Pobožnost je s  
tem nastopila svojo zmagovito pot v  
svet. Njene splošne zmage pa sveta  
Marjeta ni doživela, zakaj umrla je že  
leta 1689, stara šele 42 let.

Sveta Cerkev je, kakor vedno v ta-  
kih primerih, tudi glede te pobožnosti  
ostala v začetkih previdna in zadržana.  
Leta 1765 pa je papež Klement XIII.  
na prošnjo mnogih škofov dovolil ob-  
hajanje praznika Jezusovega Srca, s  
posebno mašo in posebnim oficijem.  
Praznik še ni bil ukazan, ampak zaen-  
krat samo dovoljen in so morale škofije  
in cerkvene ustanove za to dovoljenje  
prostiti v Rim, ki je pa taka dovoljenja  
rad in z veseljem dajal. Pobožnost do  
Jezusovega Srca je s tem prejela javno  
odobrenje in je zato razumljivo, da se  
letos sveta Cerkev tega znamenitega  
odloka pred dvesto leti vesela in hva-  
ležna spominja.



Za vso Cerkev je ukazal obhajanje praznika Jezusovega Srca papež Pij IX. leta 1856. Ob stoletnici se je tega njegovega odloka v posebni okrožnici spomnil papež Pij XII. Pobožnost do Srca Jezusovega je danes po vsem svetu razširjena in krščanskemu ljudstvu tako priljubljena, da si brez nje skoraj več ne more misliti praktičnega krščanskega življenja. V tem je pač najtrdnejši dokaz, da je bila res od Boga hotena in razodeta.

Iz naših časov so znana nova razodetja presv. Srca Jezusovega španski redovnici Jožefi Menéndez, iz družbe Srca Jezusovega, umrla leta 1923 v mestu Poitiers na Francoskem. Potrjujejo vse to, kar je znano iz razodetij svete Marjete in so povzete v obširni knjigi, ki nosi naslov: Un llamamiento al amor — Klic k ljubezni. Knjiga je izšla v Buenos Airesu leta 1952.

### Srce Jezusovo in krščanska vera

Krščanstvo je vera Jezusova, kakor jo je on učil in utemeljil s svojim naukom in zgledom. V krščanski veri je Jezus središče in žarišče vsega. Krščanskega življenja ni brez žive zveze z Jezusom. Prav pobožnost do Jezusovega Srca pa nam uspešno pomaga, da Jezusa vedno bolj spoznavamo, ga vedno bolj ljubimo in mu zvesteje služimo. Lepo je dejal angleški kard. Manning: „Vera v božje Srce vsebuje vse: vero v Boga in v človeka, vero v Jezusa Kristusa, v naše posvečenje in zveličanje. Presveto Srce Jezusovo je ključ do veseljstva.“

Krščanstvo je tudi vera ljubezni. V vseh božjih odnosih do sveta se kaže

božja ljubezen. Ljubezen do Boga Očeta nam je dala Jezusa. V ljubezni se je Jezus za nas daroval. V ljubezni do nas nadaljuje svoje odrešilno delo v sveti Cerkvi, skrivnostno pričujoč med nami v svetem Rešnjem Telesu; v nebesih pa neprestano za nas posreduje, kakor lepo piše sv. Pavel: „Kristus Jezus, ki je umrl, ki je vstal od mrtvih, ki sedi na desnici božji, ki tudi prosi za nas“ (Rim 8, 34). Ker je Bog ljubezen sama (1 Jan 4, 8), je tudi prva in največja njegova zapoved: zapoved ljubezni do Boga in do bližnjega. Pravo krščansko življenje obstaja v tej dvojni ljubezni, ki ima svoj najlepši vzor prav v Jezusovem Srcu.

Z ozirom na vse to je papež Leon XIII. pobožnost do Jezusovega Srca imenoval peto znamenje prave Kristusove Cerkve, ko je leta 1893 govoril članom Apostolstva molitve: „Kristusova Cerkev mora biti ena, sveta, katoliška in apostolska in mora častiti Jezusovo Srce.“ S tem seveda ni hotel reči, da bi zunaj katoliške Cerkve čiščenje Jezusovega Srca bilo nemogoče, hotel je le potrditi, da je ta pobožnost posebno značilna, priznana in priljubljena prav v katoliški Cerkvi. Pobožnost do Jezusovega Srca se po pravici imenuje povzetek in srčika krščanstva.

### Klic po ljubezni

Ljubiti in biti ljubljen — v tem je najslajša skrivnost človeškega življenja, vir resnične sreče. Je pa to tudi skrivnost božjega življenja, večni vir neskončne božje blaženosti. Iz te božje skrivnosti so privreli sklepi našega odrešenja, iz nje izvira neskončna božja ljubezen do nas, ki kliče po naši ljubezni. Kot je bilo že večkrat omenjeno, in v



tej božji želji po naši ljubezni ni nič sebičnosti. Sveti Bernard k temu lepo pove: „Ko Bog ljubi, ne želi drugega, kot da je ljubljen; za nič drugega ne ljubi, kot zato, da si pridobi našo ljubezen, vedoč, da bodo po tej njegovi ljubezni večno blaženi vsi tisti, ki ga ljubijo.“ Le po resnični ljubezni se človek z Bogom združuje.

Glavni namen pobožnosti do Jezusovega Srca je prav ta, da bi ljudje spoznali ljubezen božjega Odrešenika in mu jo vračali. Jezus nam daje svoje Srce, da bi si pridobil naše. Zagotavlja nam: „Kdor mene ljubi, ga bo ljubil moj Oče in jaz ga bom ljubil in se mu bom razodel“ (Jan 14, 21).

Vodilno misel te pobožnosti, ki je obenem vodilna misel vse naše vere, izražajo besede sv. Janeza, ki pravi: „Ljubimo torej Boga, ker nas je on prej ljubil“ (I, 4, 19).

### Ljubezen, ki zadoščuje

Ljubezen, ki jo Jezus ljudem razodeva in ponuja, pa je v svetu pozabljena, zavračana, prezirana, osramočena. Zato Jezus prosi zadoščevanja za vso brezbriznost, nerazumevanje, mrzlot, nehvaležnost in surovost, s katerimi ga ljudje žalijo. Užaloščen in ranjen po grehih brezčutnega sveta si želi našega sočutja, naše zadoščujoče ljubezni.

Je v tem neka skrivnost, ko vendar verujemo, da Jezus po svojem trpljenju in smrti na križu nič več ne trpi in tudi več umreti ne more. Samo enkrat mu je bilo določeno trpeti in umreti, po svojem vstajenju in vnebohodu pa živi v večni slavi in sreči.

V to skrivnost nam sveti nauk svete

Cerkve, ki pravi: Vse žalitve, vsi grehi in vse hudobije vseh časov so nekoč težile in prebadale Jezusovo Srce. Trpel je zanje na tem svetu vse svoje življenje, posebno pa v njegovih poslednjih urah. Ne le tedanji čas, tudi preteklost in prihodnost sta našli svoj bridki odmev v njegovih bolečinah. Ko pa je bila njegova duša na Oljski gori zaradi grehov sveta žalostna do smrti, ga je prišel tolažiti angel, ki mu je predočil ljubezen in zadoščevanje njegovih zvestih prijateljev iz vseh časov. Tudi je res, da vsak greh na nek način obnavlja Kristusovo trpljenje, kakor pravi sv. Pavel: „Grešniki na novo križajo božjega Sina in ga očitno sramote“ (Hebr 6, 6). Ker se grehi človeštva neprestano ponavljajo, naj Srce Jezusovo tudi neprestano doživlja zvestobo svojih učencev, da mu ne bo treba tožiti s psalmistom: „Pričakoval sem sočutja, a ga ni bilo, tolažnikov, a jih nisem našel“ (68,21).

Teologi dodajajo k temu naslednjo lepo misel: Božji svetniki so gotovo bistveno blaženi v gledanju in uživanju Boga; vendar so sposobni tudi dodatnih, nebitvenih radosti in zadoščenj, ki jih doživljajo po češčenju, ljubezni in hvaležnosti svojih častilcev. Zakaj bi se tudi Jezusovo Srce ne radovalo nad hvaležno, zadoščujočo ljubeznijo svojih prijateljev na zemlji?

Ko papež Pij XI. razlaga to skrivnost, pravi s svetim Avgustinom: „Daj mi srce, ki ljubi in bo umelo, kar govorim.“ Zares verni, od božje ljubezni prevzeti ljudje ne vidijo nobenih težav, kadar se jim govori o potrebi zadoščevanja za vse žalitve, ki jih Jezusovo Srce trpi v svetem Rešnjem Telesu in v svoji Cerkvi.



Pobožnost do Srca Jezusovega se udejstvuje po določenih praktičnih vajah, ki so nam od mladosti znane: praznovanje prvih petkov z zadostilnim sv. obhajilom; svete ure, v katerih se na prve petke pripravljamo; posvečenje družin; spomin in češčenje Jezusovega Srca v mesecu juniju; posebna ljubezen do svetega Rešnjega Telesa; ljubezen do Marije in češčenje njenega brezmadežnega Srca, kar se je posebno razširilo po fatimskih prikazovanjih; ljubeča pomoč vernim dušam v vicah; svete službe in podobno.

V svojem najglobljem bistvu pa stremi ta lepa in po sveti Cerkvi tako zelo priporočena pobožnost za tem, da nas čim tesneje združi z Jezusom. Navaja nas, da bi vse življenje živeli v edinosti z božjim Srcem; da bi čutili in mislili, kar čuti in misli Jezus; da bi hoteli in želeli, kar on hoče in želi; ljubili, kar on ljubi — po onem lepem starem pravilu: „Želim, da bi bili vsi v presvetem Srcu našega Gospoda Jezusa Kristusa, da bi ne živeli razen z njegovim življenjem, ne ljubili razen z njegovo čisto ljubeznijo, ne delali in trpeli razen po njegovih svetih namenih, dopuščajč, da v vsem ravna z nami po svoji sveti volji.“

Presveto Srce Jezusovo — usmili se nas!

Alojzij Košmerlj



Prav kakor se hkrati veselimo in žalujemo ob rojstvu in trpljenju našega Gospoda, tako se tudi — v manjši podobi — veselimo in žalujemo ob smrti mučencev. — T. S. Eliot



# Kaj določa koncil glede sv. maše

Kardinal Lercaro, predsednik liturgične komisije



## Presveta evharistična skrivnost (čl. 47—58)

Že naslov sam poglavja o sv. maši, kaže na globlje in širše pojmovanje, kot nam ga je doslej nudila beseda daritev sv. maše. Presveta evharistična skrivnost je starodaven izraz, izraz daritev je bil pač razumljiv v tridentinski dobi zaradi napada protestantov na daritveni značaj evharistije. Danes pa ta borbeni izraz ni več potreben, ker je splošno priznan.

Liturgična konstitucija na široko opiše to presveto evharistično skrivnost: Naš Zveličar je pri zadnji večerji, v noči, ko je bil izdan, ustanovil evharistično daritev svojega Telesa in svoje Krvi, da z njo nadaljuje skozi vse veke, dokler ne pride, daritev na križu in je tako izročil svoji nevesti Cerkvi spomin svoje smrti in vstajenja, zakrament pobožnosti, znamenje edinosti, vez ljubezni, velikonočni obed, v kate-

rem se prejema Kristus, napolnjuje duša z milostjo in se nam deli zastava prihodnje slave (čl. 47). Ta oznaka je v prvem delu povzeta po besedilu tridentinskega koncila (ses. 22, Denz. 937 a, 938; ses. 13, Denz. 873, 875). Zadnji del pa je iz antifone praznika sv. Rešnjega Telesa. Tako ta oznaka ne opusti ničesar, kar poudarja tridentinska definicija in je istočasno odlično svetopisemska in liturgična. Poudarja predvsem tri vidike: velikonočni, zakramentalni in eshatološki (zastava prihodnje slave).

## Zakrament edinosti in vez ljubezni

Na podlagi teh dveh označb si oglejmo malo, kaj vse vsebuje koncilaska označba evharistije.

a) V vodoravni smeri družijo sedanje, preteklo in bodoče v zgodovini zveličanja. Vsi zakramenti na nek način ostvarjajo to edinost med različnimi dobami zveličanja. Posebno pa evharisti-



ja; kot spomin na Jezusovo trpljenje je daritev, obnovitev resnične daritve v sedanjosti, nas družijo z Jezusom in v Jezusu med seboj v eni Cerkvi in nas pripravljajo na dokončno uživanje Boga v nebeški domovini, s prejetjem poveljčanega Jezusa, ki je že v nebeški slavi. Vse to tako lepo izraža molitev: o sveta večerja, v kateri se prejema Kristus, napolnjuje duša z milostjo in se nam daje zastava prihodnje slave.

b) V navpični smeri ima evharistija svojo posebno mesto med zakramenti sploh. Po razlagi konstitucije, je namen zakramentov posvečevati ljudi, grajenje Kristusovega Telesa in končno čenje Boga (čl. 59). Vse to pa z milostjo, ki izvira iz velikonočne skrivnosti, iz Kristusovega trpljenja, smrti in vstajenja (čl. 61). Nikjer pa ni tako prisotna velikonočna skrivnost kot ravno v evharistiji in vsi prejemajo od nje svojo učinkovitost. Zato je želja Cerkve, da se naj ta zveza kaže tudi na zunaj tako, da se na splošno delijo v zvezi s sv. mašo, ali celo med mašo.

c) Za našo osebno zedinjenje z Bogom je spet evharistija najvažnejša. To nam je še najbolj znano že doslej, saj je ravno sv. obhajilo najtesnejše zedinjenje človeka s Kristusom in najtrdneje utrjuje vezi, ki jih je začel sv. krst. Ga prejemamo kot hrano, vendar je v tem primeru Kristus, ki nas spreminja v sebe in ne obratno kot pri drugi hrani. To ravno hoče čl. 48, da naj bi se verniki ob sodarovanju z mašnikom naučili darovati sami sebe in se izpopolnili vsak dan bolj po sredniku Kristusu v edinosti z Bogom in med seboj, da bo končno Bog povsod. Za dosego tega čl. 55 posebno poudarja polno sodelovanje pri sv. maši, ki ob-

stoji ravno v tem, da verniki po obhajilu mašnika, tudi sami prejmejo Kristusovo Telo.

č) Evharistija hoče končno uresničiti tudi edinost v Cerkvi sami. Je zakrament Skrivnostnega Telesa Cerkve. Kristus se daje zato, da vse v sebi združuje. Pri isti mizi je skupna hrana vseh, ki se pojedine udeležujejo. In čim bolj in čim več se jih te evharistične pojedine udeležuje, tem večja je po Kristusu združitev posameznih vernikov v eno enotno Cerkev.

Liturgija evharistične skrivnosti nudi številne znake te edinosti v Cerkvi: skupna molitev, skupni gibi, drže, skupno petje, skupni odgovori amen, s Tvojim duhom ip. Lomljenje hostije. Sedež škofa ali duhovnika, ki sv. daritvi predseduje je obkrožen z božjim ljudstvom. Vsi okrog enega samega oltarja, ki predstavlja Kristusa, združeni z angeli in svetniki zapojejo Svet, svet, nebeskemu Očetu.

Ta najpopolnejša edinost, ki jo ostvarja evharistija v Skrivnostnem Telesu, se mora nujno javljati v življenju po ljubezni. Če vsi prejemamo isti Kruh in vsi delamo isto stvar, zakaj ne izžarevamo isto ljubezen in se ne spremenimo v isto stvar, pravi sv. Janez Krizostom (Prim. Saenz S. J. Los grandes temas v Cuadernos past. 3).

### Sodelovanje vernikov

Vse te lepe misli bi ostale samo misli brez življenja, če božje ljudstvo, verniki ostanejo tako pasivni, kot je bilo to doslej na splošno v navadi. Zato je čisto naravno, da se Cerkev zelo resno trudi, da verniki ne prisostvujejo tem skrivnostim kot neprizadeti, nemi gledalci, ampak da z razumevanjem pri obredih in molitvah zavestno, pobožno



in dejavno sodelujejo. Za doseg tega je najprej potreben pouk vernikov s pomočjo božje besede, utrjenje pri Gospodovi mizi. Pa ne samo pri mizi božje besede, ampak tudi pri mizi evharističnega Telesa. Tako se bodo mogli za hvaliti Bogu in darovati hostijo, ne samo po mašnikovih rokah, ampak se bodo naučili združeni z njim darovati sami sebe in tako res duhovno sodelovati pri daritvi. Na ta način se bo vsak dan bolj spopolnjevalo zedinjenje z Bogom in med seboj v edinosti, da bo končno res Bog v vsem (čl. 48). Da bi daritev sv. maše tudi po svoji zunanji obliki, po svojih obredih dosegla popoln dušnopastirski uspeh, določa koncil, posebno za sv. maše, pri katerih je prisotno ljudstvo, zlasti ob nedeljah in zapovedanih praznikih, posebno revizijo obreda (čl. 49). Seveda še daleč ne misli pustiti ob strani delavniških maš. Vsaka maša, pri kateri je prisotno ljudstvo, in to velja že za nekaj oseb, more in mora voditi k zastavljenemu cilju.

### Reforma mašnega obreda

Revizija mašnega obreda se trudi uresničiti vse glavne smernice, o katerih govori konstitucija v tretjem delu prvega poglavja (prim. Duhovno življenje, mesec maj). Iz vseh mašnih obredov bo morala odsevati neka refinjena preprostost, kratkost, jasnost, brez nepotrebnih ponavljanj. Zato bo morala poskrbeti, da bo vse bolj jasen svojski pomen posameznih delov in njihova medsebojna zveza. V ta namen je res v že obnovljenem delu mašnega obreda, ki je stopil v veljavo 7. marca t. l., poudarjena ta svojskost tako, da se prvi del, bogoslužje božje besede, vrši izven oltarja, na sedežu škofa ali

duhovnika, ki predseduje in na ambonu za berila, evharistično bogoslužje pa pri oltarju samem. Že ta zunanja sprememba znatno pomaga pobožnemu in dejavnemu sodelovanju vernikov. Ko revizija mašnega obreda skuša po skrbnem preudarku odstraniti vse, kar se je tekom časa nakopičilo in zakriva glavne stvari, skuša obuditi in znova uvesti nekatere stvari, ki so tekom časa izginile iz mašnega obreda. K takim stvarem, ki jih reforma počasi odpravlja, spadajo razni poljubi, pokleki, prikloni, križi. Na novo pa je upeljana prošnja za vse potrebe ob koncu bogoslužja božje besede. Ta že od časov Gregorija Velikega (590—604) ni bila več v navadi. Izvira pa iz časov apostolov. Sv. Pavel piše Timoteju: Prosim predvsem, naj se opravljajo prošnje, molitve, priprošnje, zahvale za vse ljudi, za kralje in vse oblastnike, da bomo živeli tiho in mirno življenje v vsej pobožnosti in poštenosti (I Tim 2, 2-3).

Potem so uvedene razne procesije: v začetku maše, pri darovanju, pri obhajilu. Vse spremljane s primernimi pesmimi, najbolj s psalmi. Potem glasna molitev embolisma, molitev, ki sledi Očenašu.

Dela se tudi na spremembi mašnih oblačil, pa oltarja samega, kar se je v glavnem že izvršilo.

Posebno pa je vidna revizija mašnega obreda ob večjem poudarku božje besede. To ne samo, da ima svoje posebno mesto, prvi del in ambon, ampak se dela resno za to, da se pomnoži število mašnih beril in da bodo bolj smotno izbrana. Vse to, da bi verniki tekom nekaj let spoznali vsaj v glavnem celotno božjo besedo (čl. 51).

Zelo priporoča homilijo, ki naj se naslanja na sveto besedilo. Ni rečeno:



na evangelij ali berilo. Hoče preprečiti govorjenje, ki z mašo nima nobene zveze. Homilija tvori del mašnega obreda, zaradi tega se, razen važnega razloga ob nedeljah in zapovedanih praznikih ne sme opustiti (čl. 52). Ta homilija naj vernikom prilagodi besedilo uporabljeno v obredih ter jih nagne, da se bodo vključili v evharistično skrivnost. Pojasniti, aktualizirati mora božjo besedo, ki je bila prebrana ali peta, skrivnost, ki se obhaja, odlomek ekonomije odrešenja, ki se ga spominjamo in ga realiziramo v določenem delu cerkvenega leta. Pomagati mora vernikom, da si bodo priličili božji nauk in skrivnosti ter jim prilagodili svoje vsakdanje življenje.

Med važne reforme obhajanja evharistične skrivnosti spada brez dvoma uvedba domačega jezika za velik del obredov. Gotovo je to odločbo posebno z veseljem sprejela velika večina vernega ljudstva. (Več o tem v Duh. življenju za mesec maj.) Po doslej vpeljani navadi že iz prakse vemo, da se v smislu določb pri mašah, kjer je navzočih vsaj nekaj vernikov, v domačem jeziku moli vse, kar je od pristopnih molitev do darovanjskega speva, prošnje za vse potrebe, molite bratje, in naj sprejme Gospod, prošnja nad darovi, dvogovor pred hvalospevom in Svet, Očenaš z uvodom in nadaljevanjem Reši nas, Mir Gospodov in Jagnje božje, slovila pri obhajilu vernikov in vse od obhajilnega speva do konca. Dela pa se, da se v smislu čl. 54 še pomnoži raba domačega jezika pri maši.

K polnemu sodelovanju vernikov dosledno konstitucija prišteva obhajilo vernikov takoj po obhajilu duhovnika. Obhajilo med mašo je vse bolj v skladu z evharistijo kot pa nje prejem izven

maše. Tako se obhajilo ne loči od maše. Je združitev s Kristusom, z njegovo daritvijo, z velikonočno skrivnostjo. Zato se močno priporoča, da se tudi za vernike posvetijo hostije pri isti maši, pri kateri prejmejo obhajilo. Tako je tudi na zunaj bolj vidna zveza z daritvijo.

Konstitucija omenja tudi možnost obhajila pod obema podobama, kar v zahodni Cerkvi že dolgo ni bilo v navadi. Ostane pa v zahodni Cerkvi še vedno omejeno na posamezne primere. Za enkrat morejo dati škofje v treh primerih dovoljenje za to. (Prim. Liturgia reformada. Colección. Concilio Ec. Vat. II.)

#### Edinost mašnega obreda

Člen (56) o dveh delih mašnega obreda: bogoslužje božje besede in evharistično bogoslužje, poudarja tesno zvezo med obema, ki tvorita eno samo kulturno dejanje. Zato nalaga dušnim pastirjem z vso resnostjo dolžnost, da skrbno poučijo vernike, kako je treba sodelovati pri celi sveti maši, posebno ob nedeljah in zapovedanih praznikih. S tem se oddaljuje od doslej veljavne navade, ki je zahtevala strogo udeležbo le bolj pri daritvenem delu, manj pa pri prvem delu. Še bolj pa je ljudstvo samo, posebno v mestih, brez posebne očitanja vesti zamujalo, ali celo opuščalo evangelij in pridigo. Smotrni pouk vernikov in pa dejstvo, da je sedaj bogoslužje božje besede v domačem jeziku, bo razmeroma lahko doseglo, da verno ljudstvo zavestno in dejavno sodeluje pri celi maši, ne da bi jim bilo treba groziti s kaznimi in s smrtnim grehom. Tako sodelovanje pa bo moglo roditi sadove, ki so namen evharistične skrivnosti...

Boris Koman



Ob  
400-letnici  
indeksa  
prepovedanih  
knjig



„Indeks prepovedanih knjig“ — takšen je uraden naslov za splošno poznani seznam od Cerkve prepovedanih knjig — je bil in je še mnogim kamen spotike. V zadnjem času pa se v zvezi s pričakovanimi reformami v Cerkvi znova močneje dvigajo glasovi, naj bi Cerkev Indeks odpravila. Kot razlog za to se med drugim navaja npr. moderno miselnost, s katero da je Indeks prav malo v skladu; da je njegov praktični pomen prav majhen, ker obsega razmeroma le malo knjig; da povzroča praktične težave ravno dobrim vernikom, ki so voljni izpolnjevati cerkvene zakone, medtem ko se slabi za Indeks prav malo zmenijo.

Priložnostno se je o Indeksu govorilo tudi že na sedanjem vatikanskem koncilu. Vendar ni verjetno, da bi ta zadeva bila vključena v koncilске zapiske; za to je vendarle premalo pomem-

na. Nič pa ne bi presenetilo, če bi novi cerkveni zakonik, ki se pripravlja, upoštevalo te glasove na novo uredil tudi vprašanje o prepovedi knjig. V tem primeru ni izključeno, da bi se Indeks v celoti odpravil ali pa bi se mu poverila le naloga, da opozarja na nevarnost slabih knjig, a jih nič več direktno ne prepoveduje.

Če bo res prišlo do tega, potem bo Indeks zaključil svoj obstoj po 400 letih življenja. Prva uradna izdaja Indeksa nosi namreč letnico 1564.

Ob štiristoletnem jubileju tako osporavane ustanove ne bo odveč, če pogledamo, kako je do njega prišlo in kakšen je bil njegov razvoj do danes.

Ni bilo krščanstvo prvo, ki bi prepovedalo slabe knjige. Rimski zgodovinar Titus Livius pripoveduje, kako je leta 186 pr. Kr. konzul Postumius spominjal ljudstvo, zbrano na forumu v



Rimu, na dolžnost rimskih uradnikov, da skrbje za uničenje knjig, ki bi bile nevarne veri v njihova nacionalna božanstva. Tako se ni čuditi, da je bilo v rimskem cesarstvu sežganih mnogo krščanskih knjig, češ da nasprotujejo uradni državni religiji.

A tudi kristjani so uničevali poganške knjige, v kolikor so nasprotovale krščanstvu, ali bile nevarne njegovemu nauku. Tako že Apostolska dela pripovedujejo, „da so mnogi izmed tistih, ki so uganjali vraže, prinašali knjige in jih sežigali vpricho vseh. Preračunavali so njih ceno in našli, da so veljale 50.000 srebrnikov.“ (Apd 19,19).

V času krvavih preganjanj kristjanov, zlasti pod cesarjem Dioklecijanom, je bilo pod grožnjo najtežjih kazni in celo smrti kristjanom ukazano, da izročijo svoje verske knjige. Na splošno so šli raje v smrt, če je bilo treba, kot pa da bi „metali bisere svinjam“, kot so imenovali takšno izdajstvo.

S Konstantinovim mirom (leta 313) so se vloge zamenjale. Prepoved je tokrat zadela poganške in heretične knjige, ki so se pogosto sežigale ne samo na cerkveni, temveč tudi na državni ukaz. Nastalo je tudi vprašanje, kakšno stališče naj kristjani zavzamejo do knjig starih poganških klasikov. Nekateri so hoteli, da bi se vsa ta dela kristjanom prepovedala. Velika večina pa se je nasprotno kazala ne le strpna, ampak tudi naklonjena velikim literarnim delom grških in rimskih pisateljev. Še več, prav Cerkvi gre v prvi vrsti zasluga, da se ta dela niso izgubila ali pa bila uničena, čeprav se z vsebino marsikaterega teh del Cerkev seveda ni strinjala.

Iz praktičnih razlogov je Cerkev z navodili in prepovedmi skrbela za to,

da obvaruje svoje vernike pred slabimi in nevarnimi knjigami, za kakršne je imela predvsem heretične spise. Vendar je bilo prepovedanih knjig razmeroma malo, ker so bile knjige tudi sicer zelo redke in drage; prepisovale so se pač na roko.

To stanje se je bistveno spremenilo v drugi polovici 15. stoletja. Po eni strani so nove herezije in renesančni humanizem, po drugi strani pa zlasti iznajdba tiska pripomogli k tej spremembi. Tisk je sicer storil silno veliko dobrega, je pa s hitro, ceneno in množično reprodukcijo veri in npravem nevarnih knjig povzročil tudi neizmerno škodo.

Cerkev je spoznala to nevarnost in jo skušala preprečiti. Zato so se množili dekreti papežev, škofov in cerkvenih zborov, ki so hoteli preprečiti izhajanje slabih knjig. Peti lateranski koncil (leta 1515) je npr. določil, da se ne sme natisniti nobena knjiga, bodisi verske ali svetne vsebine, brez predhodnega cerkvenega dovoljenja. Sled te določbe je današnji 'imprimatur' — dovoljenje, ki ga Cerkev zahteva za natis določene vrste knjig.

Z nastopom protestantizma so se vsi ti varnostni ukrepi izkazali kot nezadostni. Lutrovi spisi so se izredno hitro in v velikih nakladah širili po Nemčiji v veliko škodo že tako ne posebno močne vere ljudstva. Papež Leon X. je z istim odlokom, s katerim je obsodil Lutra, prepovedal tudi branje njegovih spisov in ukazal, da jih je treba sežgati. Luter je po svoje odgovoril na to prepoved: v Wittenbergu je javno sežgal papeževo listino in izvod cerkvenega prava.

Iz praktičnih razlogov je Cerkev začela izdajati sezname prepovedanih



knjig, katere je bilo treba vedno znova dopolnjevati, ker so se slabi spisi neprestano množili. Ti sezname so bili predhodniki Indeksa (indeks pomeni seznam). Redno so te sezname izdajale krajevne cerkvene oblasti. Pogosto jih je ščitila tudi civilna oblast s kazenskimi sankcijami.

Spričo tega položaja v krščanstvu Rim ni mogel ostati indiferenten, posebej še, ker se je izkazalo, da so krajevne prepovedi knjig večkrat brez pravega učinka. Tedaj je Pavel IV. naročil rimski Inkviziciji (kongregaciji za obrambo vere), naj izda seznam prepovedanih knjig za vso Cerkev, ki je res izšel v letih 1558—59, hkrati z določbami glede predhodne cenzure in podobnega. A te določbe se niso začele izvajati, ker so bile preestroge in jih Pavel IV. ni mogel urgirati, ker je že leta 1559 umrl. Tedaj pa je sam tridentinski koncil izdal nove določbe glede izdajanja knjig, papeža Pija IV. pa prosil, naj da sestaviti nov seznam prepovedanih knjig. Leta 1564 je izšel končno ta seznam pod naslovom „Index prepovedanih knjig“. Obsegal je prepovedane knjige po abecednem redu, razdeljene v tri skupine. V prvi so bile navedene knjige glavnih krivovercev, zlasti protestantov; druga skupina je obsegala razne druge prepovedane knjige z imeni pisateljev, v tretji skupini pa so bile vključene prepovedane knjige anonimnih pisateljev.

V 400 letih obstoja je Indeks doživel 30 izdaj, vsaka naslednja bolj popolna od prejšnje, do zadnje iz leta 1948. Določbe in predpisi so bili večkrat spremenjeni oz. dopolnjeni, dokler ni Leon XIII. preuredil celotne zakonodaje o tej stvari, ki je bila skoro brez spremembe sprejeta v cerkveni zakonik iz l. 1917.

Kot vsako človeško delo, je tudi Indeks imel svoje nedostatke. Včasih so prišle na Indeks knjige brez zadostnega razloga. Tako so bile začasno na Indexu tudi nekatere knjige velikih katoliških teologov kot npr. sv. Roberta Belarmina, Suareza in Da Vitoria.

Zadnja izdaja Indeksa vsebuje nekaj nad 6.500 naslovov prepovedanih knjig, od katerih pripada našemu stoletju manj kot 200. Mnogo knjig je bilo v teku stoletij tudi vzeti iz Indeksa, ker niso bile več nevarne ali pa so jih prepovedali že splošni cerkveni zakoni.

Spričo majhne praktične koristnosti vključevati v Indeks zlasti leposlovne knjige sveti Oficij v zadnjem času skoro ni nobene takšne knjige več obsodil imenoma. V mnogih primerih je tudi težko ugotoviti, ali bo prepoved knjige koristila in ne nasprotno škodila, ker bo slabi knjigi narbnila le zaželeno propagando. Potem je pa tudi mnogo knjig, ki so npr. nevarne za mladino ali neizobražene bralce, a neškodljive ali pa celo koristne odraslim z resno izobrazbo.

Skratka, zdi se, da je Indeks v današnji obliki zgubil v precejšnji meri praktično pomembnost v obrambi vere in dobrih nravi. Zato se že nekaj časa sem uvaja nov način, kako opozarjati vernike na slabe knjige. Katoliški časniki in revije naj bi čimprej po izidu knjige prinesli sodbo o njeni moralni vrednosti in tako orientirali vernike. Ta način se vedno bolj uveljavlja v svetu in z lepimi uspehi. Če bi se to sredstvo posplošilo, bi bilo verjetno mnogo bolj koristno kot Indeks. Cerkev pač išče novih poti, kako zavarovati vernike pred nevarnostjo slabega čtiva.

A. Kukovica



Iz  
dnevnika  
Janeza  
XXIII.



### O SVETI ČISTOSTI

Že v načrtu za zgledno semeniško življenje ter v posebnih sklepih pri duhovnih vajah leta 1896, ki jih je obnovil pri duhovnih vajah leta 1897 in 1898, je mladi Angel Jožef Roncalli prav posebno zavaroval svojo fantovsko čistost. Ko je bil v sedemnajstem letu, si je pa leta 1897 napravil posebej kar deset skrbno preišljenih sklepov glede te tako lepe, pa hkrati redno za vsakega fanta tako težke kreposti. Najprej je naredil uvod, potem pa zapisal svoje resne sklepe:

Ker sem po božji milosti in milosti svoje Matere Marije prepričan o neprecenljivem zakladu svete čistosti in o njeni največji potrebnosti zaradi poklica v angelsko duhovniško službo, sem pri teh svetih duhovnih vajah z odobrenjem svojega duhovnega očeta naredil in sklenil izvrševati prav tankovestno tele sklepe, ki jih posvetim Devici devic po rokah treh angelskih mladeničev: Alojzija Gonzaga, Stanislava Kostka in

Janeza Berchmansa, svojih posebnih zavetnikov, da bi jih ona glede na zasluženje teh treh svojih najdražjih lilij izvolila blagosloviti in podeliti milost, da bi jih izvrševal.

1. Ker sem prav globoko prepričan, da je sveta čistost milost božja, brez katere sem jo zmožen samo oskruniti, bom predvsem tudi glede te zadeve postavil velik temelj ponižnosti; ne bom zaupal vase, pač pa stavil vse svoje zaupanje v Boga in presveto Devico Marijo. Zaradi tega bom vsak dan prosil Gospoda za krepost svete čistosti in kar najbolj se mu bom priporočal pri svetem obhajilu, priporočal njemu, ki mi v Evharistiji daje žito izvoljenih in vino, iz katerega rastejo device (pr. Zah 9, 17). Kar najbolj nežen bom do Kraljice devic; še in še bom opravljal k njej molitvice, ki mi jih bo pobožnost narekovala. Vedno bom prvo uro Malih dnevnic, prvo zdravamarijo pri angelškem čiščenju (v Angel Gospodov) in prvi odstavek rožnega venca naobrnil zato, da bi si prisobil in ohranil sveto



čistost. Zaupanje bom stavil tudi v sv. Jožefa, prečistega Marijinega ženina; dvakrat na dan bom zmolil k njemu molitev: „Varuh in oče devic, ...“ in gojil bom pobožnost do zgoraj omenjenih treh mladeničev, katerih čistost si bom prizadeval vase prelititi.

2. Gledal bom na to, da bom strogo zatajeval svoje čute, ko jih bom držal v mejah krščanske zmernosti; posebno pa bom zmeren glede oči, ki jih sv. Ambrozij imenuje zvičajne mreže, sv. Anton Padovanski pa dušne roparje; kolikor mogoče se bom izogibal ljudskih shodov ob praznikih itd.; in kadar bi bil prisiljen, da se jih udeležim, se bom obnašal tako, da ne bo mojih oči ranilo niti tisto, kar bi samo spominjalo na napako, ki je nasprotna sveti čistosti.

3. Kar najbolj skromen bom, kadar bi moral hoditi skozi mesta ali druge kraje; nikdar ne bom gledal razglasov, okrasnih risb in trgovin, kjer je možna kaka nespodobnost, ker je pravilen rek modrega Siraha: „Ne zijaj okrog po ulicah mesta in se ne klati po njegovih samotnih krajih“ (Sir 9, 7).

Zgled skromnosti bom dajal pri svetih obredih v cerkvah; poleg tega pa tudi tam nikoli ne bom upiral svojih pogledov v kakršnokoli lepo stvar, kakor npr. v podobe, vezenine, kipe ali druge umetnine, kjer je — čeprav samo malo — prekršen zakon dostojnosti, kar velja zlasti za slike.

4. Posebno obziren bom glede žensk kateregakoli stanu, čeprav bi bile sorodnice ali svetnice; izogibal se bom domačnosti, družbe in pogovorov z njimi, zlasti, kadar bo šlo za mlade ženske; nikdar ne bom upiral oči v njih obraz; spominjal se bom tega, kar pravi Sveti Duh: „Ne upiraj svojega po-

gleda v devico, da te njena lepota ne bo morda pohujšala“ (Sir 9, 5; tako prevod po Vulgati; prevod po izvirniku se glasi: Ne upiraj svojega pogleda v devico, da ne boš kaznovan zaradi nje.). Nikdar niti v najmanjši stvari ne bom zaupljiv do njih, in kadar bom nujno moral z njimi govoriti, si bom prizadeval, da bo moj pogovor z njimi trd, kratek, pameten in prav (sermo durus, brevis, prudens et rectus).

5. Nikoli ne bom imel v rokah ali pred očmi nesramnih knjig ali slik, ki žalijo sramežljivost; in na kolikor teh nevarnih predmetov bom naletel, toliko jih bom raztrgal ali vrgel v ogenj, čeprav bi bili v rokah mojih tovarišev, vsaj takrat, ko iz tega ne bodo izvirale večje nevšečnosti.

6. Dajal bom zgled največje skromnosti glede govorjenja v domači družini; poleg tega pa bom gledal, da bom v družini iz pogovorov odstranjal tako vsebino, ki je kaj malo primerna za sveto čistost; zlasti ne bom nikdar dovolil, da bi vpričo mene kdorkoli govoril prav malo dostojne in prav malo sramežljive besede ali bi prepeval zaljubljene pesmi. Vedno bom druge posvaril glede kakršnekoli nespodobnosti; in če bodo vztrajali, bom šel stran ter jim kar najbolj živo pokazal, da mi ni všeč. Dalje bom v tem pogledu v semenišču tankovesten in do skrajnosti pozoren, da bom odstranjal posebnosti, simpatije med prijatelji ter vsa tista dejanja ali besede, ki se — čeprav se v svetu lahko dogajajo — vendar se za klerike ne spodobijo.

7. Pri mizi ter v govorjenju in pri jedi ne bom požrešen ali nezmeren; vedno se bom v kaki majhni stvari zatajeval; in glede pitja vina bom še več kot zmeren, ker je v vinu ista nevar-



nost kakor pri ženskah: „Vino in ženske izneverijo pametne“ (Sir 19, 2).

8. Kar najbolj skromen do sebe bom tudi glede svojega telesa ob katerikoli priložnosti ter glede vsakršnega pogleda, glede rok in umskih dejanj itd. tako v javnosti kakor zasebno. Zato pa naj se odstrani priložnost za taka dejanja, čeprav niso grešna; preden bom zvečer zaspal, bom obesil na vrat Marijin rožni venec, prekrižal roke na prsih in poskrbel, da bom zjutraj v takem položaju.

9. Sploh se bom vedno spominjal, da moram biti čist kot angel; in obnašal se bom tako, da bo iz vse moje osebnosti, iz mojih oči, iz mojih besed in iz mojega ravnanja žarela tista sveta sramežljivost, ki je bila nekaj takega posebnega za svetega Alojzija, Stanislava in Janeza Berchmansa, sramežljivost, ki je tako všečna, ki vzbuja spoštovanje in je izraz čistega srca in čiste duše, katero Bog ljubi.

10. Nikdar ne bom pozabil, da nikdar nisem sam, čeprav sem sam; da me vidijo Bog, Marija in moj angel varuh; da sem vedno klerik. In kadar bo priložnost, da bi se pregrešil proti sveti čistosti, tedaj se bom bolj kakor kdajkoli takoj obrnil k Bogu, angelu varuhu, k Mariji; saj mi bo najbolj domač zdihljaj: „Marija Brezmadežna, pomagaj mi!“ Tedaj bom mislil na bičanje Jeminjajoč se tega, kar pravi Sveti Duh: zusa Kristus in na poslednje reči, spozna: „V vseh svojih delih se spominjaj poslednjih reči in vekomaj ne boš grešil!“ (Sir 7, 36).

\*

Mladi Angel Jože Roncalli pri teh velikih sklepih glede stanovske čistosti ponovno omenja tri velike zavetnike katoliške mladine. Vsi so živeli skoraj

drug za drugim, vsi so vstopili v Jezusovo družbo, vsi so tako zelo ljubili Marijo, vsi so se odlikovali v velikih krepostih, posebno pa izžarevali prijeten vonj popolne nedolžnosti in čistosti, vsi so šli odtod v najlepših fantovskih letih.

Stanislav Kostka pa je poljskega rodu; na svet je prišel leta 1550 v kraju Rostkow. Jezuiti so ga sprejeli v svojo družbo prav tisto leto, ko je sv. Alojzij zagledal luč sveta. S tega sveta je pa odšel že naslednje leto na praznik Marijinega vnebovzvetja. K blaženim so ga prišteli leta 1660, k svetnikom pa skupaj s sv. Alojzijem leta 1726.

Janez Berchmans pa je bil rojen kot sin revnega čevljarja v Belgiji, v kraju Diest, v pokrajini Brabant leta 1599. Svojo nedolžno in čisto dušo je izdihnil v Rimu leta 1621. V Jezusovi družbi je živel od leta 1616. Za blaženega so ga razglasili leta 1865 — prav pred sto leti — najvišjo oltarsko čast mu je podelil Leon XIII. leta 1888.

Za temi tremi je torej hodil Angel Jožef Roncalli. Po njihovih stopinjah so skušali hoditi tudi marsikateri mladi slovenski fantje. V katoliških organizacijah, v Marijinih kongregacijah in v Katoliški akciji so se pri vzgoji za to trudili. Nekateri fantje so se v tem povzpeli na junaške višine, kakor npr. v prejšnjem stoletju Gregorij Kemperle, že v našem stoletju pa Karel Fornazarič, Ernest Mlakar, Ivan Pavčič in še nekaj drugih. Po tej poti bi morala romati slovenska mladina doma, v zamjestvu in v tujini. To je njena rešnja pot, pa tudi pot do resnične obnove vsega slovenskega naroda, ki bolj kot vsega drugega potrebuje nedolžne in čiste mladine.

Dr. Filip Žakelj





## **BOG JE**

Železniški vozni red zahteva delo več inženirjev, čeprav gre le za uskladanje poti nekaj sto vlakov. In ponavljanje istih pojavov na nebu, katerih urnik je tako natančen, da je možno napovedati do minute in sekunde natančno tisoč let naprej mrke, naj ne zahteva vsaj enega Inženirja?

Kos grobo obdelanega kamna, nekaj barvnih potez na steni votline me nagibata k temu, da priznam predzgodovinskega človeka. In naj me krilo metulja, tako tenka in tako natančno pritrjeno, ne vodi v priznanje nekega Umetnika?

Vsa narava nam govori o Bogu.

Naš razum išče resnico, a vsa ustvarjena resnica ga ne zadovolji: mora biti neko neskončno Bitje, h kateremu naš razum teži.

Naša volja išče srečo, a vsa ustvarjena sreča ga ne zadovolji: mora biti neka neskončna Sreča, h kateri naša volja teži.

Nešteto dokazov za to, da Bog je, nam daje razum.

*Katoliška Cerkev trdi, da more človekov razum sam brez pomoči izročila razodetja, čustva in celo milosti dokazati, da Bog je, izhajajoč iz ustvarjenih stvari, ki se pred njim odpirajo.*

*Prvi Vatikanski cerkveni zbor pravi: „Če bi kdo rekel, da edinega in resničnega Boga, Stvarnika in Gospoda, ni mogoče z gotovostjo spoznati z naravno lučjo razuma, po stvareh, ki jih je On naredil, naj bo izobčen.“*



Nekateri razlagajo nastanek sveta s slučajem. Pravijo, da je današnji svet ena izmed mnogih možnih kombinacij, ki bi mogle priti iz prvotnega kaosa. Zato Bog ne bi bil nujen.

Seveda pa s to razlago kaj malo razložijo. Od kod je pa začetni kaos? Razen tega: slučaj navadno ne povzroči drugega kot nered. Zmešajte v vrečici črke a, r, z, P in i, vrzite jih na mizo, pa bomo videli, če se bodo sestavile v besedo Pariz. In če zmešate v vrečici vse črke abecede? In če gre za milijone in milijone molekul, iz katerih je svet zgrajen, kdaj bo po slučaju sestavljena harmonična kombinacija, ki se nudi našim očem?

S slučajem ne razložimo nič.

*Kaj pa brezbožci? Najprej to: med tistimi, ki se imajo za brezbožce, je mnogo nevednežev, ki niso nikdar vprašanja študirali.*

*Drugi so brez vere, ker niso zreli, da bi si zastavili celotno vprašanje o življenju. Na primer delavec, ves preobložen od dela, se bo boril do konca za bolj dostojno življenje, za bolj socialen svet in ne bo mislil na Boga, ker je preveč zaposlen z delom za snovne dobrine.*

*Tudi je mnogo takih, ki so nekoč verovali v Boga, pa so kasneje to vero pustili, ker jim je ustvarjala težave v njih razvratnem življenju.*

*Končno so mirne duše, ki iščejo resnico, pa je še niso našle. Ti niso pravi brezverci.*

*Za prave brezverce je treba imeti le poštene ljudi, ki so po treznem premisleku prišli do gotovega in mirnega prepričanja, da Boga ni, in ki tudi v težkih okoliščinah življenja, kot so bolezn, smrti, polomi, ostajajo povsem gotovi, da se njih življenje razvija le na odru tega sveta. Prihod njih lastne smrti jih najde povsem mirne.*

*Po vsem tem: koliko je resničnih brezvercev? Koliko jih je, ki celo na zadnji dan svojega življenja ohranijo gotovo in mirno prepričanje, da Boga ni?*

*Na drugi strani pa često opazamo, da so ti brezverci brez vere zato, ker nimajo o Bogu pravega pojma. Nikdar jim ni nihče pravilno razložil, kaj je Bog, zato opravičeno odklanjajo bolj ali manj karikature Boga.*

*Morda so se srečali s problemom, ki se jim je zdel nerešljiv, kot istčasni obstoj dobrega Boga in sveta, v katerem vlada zlo. Ker se jim je zdelo, da morajo izbirati, so rajši opustili misel na Boga in ohranili tisto, kar so z lastnimi čuti z vso trdnostjo izkušali.*



# Delo v mladinskih organizacijah

Dobro družinsko okolje je najboljša priprava mladih ljudi na prihodnost. Če torej kaka družina svojim otrokom nudi vse tisto, kar za pripravo na prihodnost potrebujejo: če jim rešuje mladostne probleme, odkriva in neguje njih naravne sposobnosti, jim nudi sredstva za zdravo veselje in socialno udejstvovanje, bi bilo napačno jih trgati iz družine.

A na splošno smemo trditi, da tega nuditi mladim ljudem danes ne zmorejo niti najboljše družine. Zato nam je v februarški številki Duhovnega življenja (str. 91—93) članek o mladinskih organizacijah utemeljeval misel, da je današnji mladini življenje in delo v organizaciji nujno potrebno, često celo edino rešujoče.

A ni najvažnejše, biti organiziran; najvažnejše je to, da organizacija nudi mlademu človeku vse tisto, kar on za svoj razvoj potrebuje; čim manj mu to nudi, tem manj je upravičena organizirati mladino. Zato bo prav, če v tem članku nekoliko razmišljamo, kakšna naj bi bila mladinska organizacija. Te vrstice so namenjene predvsem že organiziranim, zlasti še tistim mladim ljudem, ki organizacije vodijo. Članek ima eno samo željo: da bi mladinske organizacije čim bolj bogatile mlade ljudi in zajele čim več mladih duš. Čim bolj bodo dosegale to, tem bolj bodo upravičene in tem večji bo njih blagoslov za vso našo skupnost.

Organizacija, pa naj bo še tako dobra, nikdar ne more in ne sme nadomestovati, ampak samo dopolnjevati

vzgojno delo družine, mora z njo zlasti v tem oziru tesno sodelovati, mora v mladih dušah utrjevati povezanost z družino. Zato bi bilo zgrešeno, če bi kaka organizacija mladino družini odtujevala — čeprav nenamerno — bodisi s svojimi številnimi sestanki ali prireditvami ob nedeljah in praznikih, saj so to edini dnevi, ko se člani družine morejo zbirati v miru in tihoti doma, se zbliževati otroci s starši, se medsebojno spoznavati, si pomagati in se povezovati, kar je lahko rešilnega pomena za otroka skozi ves naslednji teden. Bilo bi zgrešeno, če bi se brez nujnih razlogov organizacijsko življenje vršilo v poznih ali celo le v nočnih urah, saj so družinski večeri, ko so zbrani vsi člani — najlepši; in odhajanje z doma zvečer je za mladino na splošno, zlasti še za dekleta, pa naj bodo še tako dobra, vedno neka nevarnost, da se prej ali slej odtujijo ne le staršem ampak tudi organizaciji sami. Sestanki ali vaje bi zelo lahko postale povod za usodna stranpota in nepopravljivo nesrečo za mladino in družino. Mladinska organizacija bo tem boljša, čim bolj bo povezovala mladino z družino, čim bolj bo dosegala, da bodo vsi njeni člani predvsem dobri člani družine.

Mladinska organizacija mora služiti vedno in izključno le mladini in ne sme biti nikdar in v nobenem primeru le sredstvo za načrte ali ambicije kake osebe, gospodarskih interesov, kulturnih ali strankarskih. Doba mladosti, doba mlade rasti in razvoja je za mladino samo in za celotno socialno življenje



predragocena, da bi organizacijo uporabljali za kaj drugega kot samo za to, da služi mladini, da ji pomaga odkrivati in razvijati njene darove, sposobnosti, da ji rešuje probleme duhovne in telesne rasti, da ji nudi zdravo veselje in plemenito zaposlenost, ter jo tako in najlepše pripravlja na njene sedanje in prihodnje naloge v družini in družbi.

Ker je v dobi duševnega razvoja in rasti kakršna koli „specializacija“ še prezgodnja, mora mladinska organizacija zajeti celega človeka, v harmoniji voditi ves njegov razvoj, brez napetih in umetnih razklanosti, je edino primereno, da je mlad človek organiziran v eni sami zares dobri organizaciji. Če bi za isto vrsto mladine (dijaško, delavsko itd.) bilo več organizacij, bi nujno nastopile mnoge nevarnosti; na pr. mladina, član več organizacij, bi bila preveč zaposlena in bi se nehote odtujevala družini in zanemarjala svoje domače in poklicne dolžnosti, če bi organizacijsko delo bilo intenzivno, ali bi pa postajala plitva, če bi organizacijsko delo bilo površno, kar bi bila še večja škoda, saj bi iz takih organizacij izšli površni, domišljavi, neresni ljudje; kjer bi bilo več organizacij za isto vrsto ljudi, bi se nehote razvilo nezdravo tekmovanje, kdo bo imel več članstva, s tem, da bi se zahteve zmanjševale, prirejale zabave itd.; zelo lahko se ta tekma sprevrže v medsebojne napade, ki bi netili med mladino razdore, zavist, napuh, celo sovraštvo; netila bi se miselnost, ki bi bila v osnovi nekrščanska, saj mora biti temelj vsega krščanskega dela medsebojno spoštovanje, razumevanje in ljubezen. Našteli smo samo nekaj takih nevarnosti.

Mladinske organizacije bodo tem več vredne, čim več mladine bodo priteg-

nile, čim bolj bodo znale pridobiti zlasti tiste, ki so najbolj ogroženi in najbolj sposobni. Bilo bi napačno, če bi že organizirani iskali nove člane zlasti med „umirjenimi, vdanimi, pohlevnimi in vzornimi“, a bi že nekako načelno odklanjali, ali pa se vsaj bali sprejeti kake mlade revolucionarje, kritične, nemirne, zahtevne in samostojne duše, češ, bodo zanesli v organizacijo napetosti, nedisciplino itd. Kolika škoda bi bila s tem povzročena tej mladini, pa tudi mladinski organizaciji in vsej družbi! Saj so prav taki nemirni ljudje često v največji nevarnosti, da zaidejo; prav taki nosijo v sebi često največ ognja, ki bi mogel organizaciji dati novo življenje; saj so prav taki često najbolj iniciativni in sposobni preoblikovati družbo in čas, če bi se jih le pritegnilo k





delu. Zato bi bilo ne le zanje, ampak tudi za organizacijo in družbo sploh velikega pomena, poiskati jih, jih pritegniti in jim zaupati, če so le moralno dostojni. O koliko nemira, koliko težkih problemov, koliko silne želje izčrpati svoje moči v službi lepega, dobrega in resničnega ter v borbi zoper zlo, nizkost in laž se često skriva pod grobo skorjo revolucionarnega kritikaštva mladih ljudi! Če so moralno dostojni, se bodo v življenju organizacije prilagodili, bodo postali njeni najdelavnejši člani, če bodo le v organizaciji našli to, kar si najbolj žele: razvoj svojih mladih moči, rešitev svojih problemov, živahno veselje ter lep, plemenit delokrog.

Ko je v Celju eden izmed kaplanov postal župnik, se nihče ni upal prevzeti verouka na šoli v izključno delavskem okolju. Končno eden prevzame; ravnatelj šole mu naroči, naj ne prihaja v šolo brez palice in da je zlasti položaj v najvišjem razredu tak, da brez palice ne bo vzdržal. Duhovnik mu mirno odgovori, da bo skušal vzdržati brez kazni. Ko pride v najvišji razred, mirno zahteva, naj vstanejo tisti, ki so doslej povzročali v razredu največ nerada. Počasi so vstajali drug za drugim, se spogledovali, češ, kaj bo pa zdaj. Enako mirno jih duhovnik pokliče pred kateder; pridejo v strahu. Z dobrohotno odločnostjo jim naroči: „Fantje, vi mi boste vnaprej skrbeli v razredu za red in dajali zgled učenja in znanja“. Fantje so debelo gledali duhovnika in drug drugega ter se mirno a zmagoslavno vrnili

v svoje klopi; duhovnik se je pa uro za uro trudil, da bi nudil čim več s svojim poukom. Prejšnji razgrajči so postali njegovi prijatelji in najboljši sodelavci.

Pred leti so me šolske sestre iz Uruguaya povabile, da bi imel duhovne vaje za njihove gojenke v Las Piedras; so to bila dekleta od 14 do 18 leta, pobrana po ulicah Montevidea in so ostala v tem državnem zavodu povprečno le pol leta. Prav ko sem prišel tja, je policija pripeljala v svojem „oklopnem“ avtomobilu okoli 15 novih „gojenk“. Ko so izstopale, so zagnale divji krik in vrišč z grožnjo, da bodo ušle. V par dneh so se pomirile; niti pri duhovnih vajah ni bilo z njimi niti najmanjše težave. Presenečen nad to spremembo sem vprašal, kako se je to doseglo; mi razlože: ko so prišla nova dekleta, so jih takoj ljubeznivo in veselo obdala dekleta od prej, se spustila z njimi v živahen razgovor, vodstvo pa je dan za dnem materinsko skrbelo za lepo, zanimivo in vedno koristno zaposlitev v kuhinji, šivalnici, šoli, na polju in vrtu in dekleta so se povsem spremenila.

Dobre mladinske organizacije lahko postanejo tisto okolje, kjer se bodo ne le dobri ohranjali dobri, ampak bodo lahko tudi najuspešnejše sredstvo za konverzije in bogato delovanje mnogih, ki bi se sicer gotovo povsem odtujili in morda postali divji apostoli zmot in zla. Zares, kako silnega pomena za mladino so zlasti danes dobre mladinske organizacije.

Dr. Rudolf Hanželič

Ob smrti mučencev žalujemo, ker so trpeli zaradi grehov sveta, veselimo se, ker je nova duša prišteta med nebeške svetnike v slavo božjo in v odrešenje ljudi. — T. S. Elliot



Življenjepis slovenskega fanta, študenta, Ivana Pavčiča, ki so ga komunisti umorili v letu 1942.

## Podrti viharnik

### Med zidarji

Drugi letnik učiteljišča je imel Janez za seboj. Živčna napetost je popustila. Zazrt v planine, je v ranem juliškem jutru zahrepenel po oddihu v njihovem objemu. „Ne,“ je ugovarjal lastni skruti želji. „Poleg milosti je čas najdražji dar božji. Izrabiti moram počitnice za pridobivanje novih življenjskih izkušenj.“

Čut dolžnosti, da nekoliko razbremenim svoje starše, jim olajša skrb za bodoče šolsko leto in zasluži za nabavo



šolskih knjig in potrebščin, je bil močnejši. Društvenemu odborniku, ki ga je nagovarjal, naj oddide za osem dni v planine na počitnice, ki jih potrebuje, je odgovoril: „Kako velik greh bi imel, če bi takole okrog postopal, oče in mati pa naj bi zame trpela in delala. To bi bil res lep sin!“ Domači so mu vsi branili: „Ne hodi delat. Kolikor boš rabil, ti bomo že mi dali. Nikar ne bode lakomen!“ Bali so se zanj, ker je bil za skvarjeno delavsko okolje še premlad.



Janez pa jih je prepričeval: „Ne mislim na delo iz lakomnosti. Vendar bi že rad nekaj sam zaslužil.“ Stremel je za tem, da bi se mogel čimpreje sam preživljati.

Večkrat je razpravljaval v vasi o poklicnih težavah delavstva. „Rad bi sam videl, kako živijo, da bi jih v apostolatu — v življenju lažje razumel,“ je govoril domačim. Pa tudi povezanost s tovariši — čutil se je namreč njim enakega — ga je vlekla med zidarje.

Delal je na vseučiliški knjižnici. Podrejen je bil svojim tovarišem, ki so bili že pomočniki. Uvidel je, da med stanovni ni bistvene razlike, ki bi upravičevalo zapostavljanje drugega. Vsak v svojem poklicu vestno in pošteno izpolnjujejo svojo nalogo v božjem stvarstvu. Nič ga niso boleli očitki nekaterih starejših društvenikov, ki so se iz njega norčevali: „Glejte, profesor bo, pa malto nosi.“

Če je le mogel, je pohitel zjutraj pred delom k maši in pristopil k sv. obhajilu. Mariji je priporočal v varstvo svojo čistost zlasti ob grdem govorjenju okolice. Pri delu je bil vedno vesel. Z zdravo šaljivostjo je znal pritegniti vse za seboj. Če z umazaniam besedičenjem niso prenehali, je s svojima prijateljema Nikom in Ivanom, ki sta šla z njim na delo, vzdignil kako lepo narodno pesem, da so kmalu vsi okoli prepevali.

Tovarišem, ki so ga spraševali, kako se kaj pri delu med zidarji počuti, je odgovorjal: „Prav prijetno je. Naravnost odpočijem se pri ročnem delu. Po delu pa sem brez skrbi, kot še nikdar v življenju. Koliko več skrbi je pri študiju, kjer noben dan ni človek mi-ren.“

Toda nekaj ga je napolnilo s skrbjo

in strahom. Kako zanemarjena je duhovna plat teh mladih ljudi. Materialistični nauki o raju na zemlji so jih že tako osvojili, da so imeli duhovne vrednote in človeško dostojanstvo za nekaj nepotrebnege. Večkrat je o tem z delavci debatiral. Spoznali so, da jim je kljub mladosti zelo nevaren. A ni jih odnehal prepričevati, zlasti pa ne mnogo zanje moliti. Ves zaslužen denar je porabil za šolo in nabavo novih knjig za svojo knjižnico.

Janezovo sočutje z duhovno bedo mnogih izgubljenih mladostnih tovarišev in z ubogom slovensko mladino, ki jih je komunizem preslepil, se je sredi razrvanih prilik delavskega okolja poglobilo in okrepilo. Njegova učiteljica se spominja, kako sta se takrat razgovarjala o tem važnem vprašanju: „Bila sva enih misli, da smo slovenski katoličani veliko zagrešili, ker smo premalo skrbeli za svojega bližnjega, da bi ga ohranili zvestega Bogu. Na moje mnenje, da zato trpimo, in da bomo morali še trpeti, da krivico vsaj malo popravimo, mi je rekel: „Glejte, gospodična, ničesar nimam, da bi dal Bogu za svoje fante, razen svojega življenja. Saj Bog ve, da ga rad dam, če treba, poslednjo kapljo krvi, samo to ga prosim vsak dan, naj mi da moči in stanovitnosti, če sprejme mojo žrtev.“

Uverjena sem, da je to nesrečno zašlo mladino ljubil, jo opravičeval ter prosil zanjo še takrat, ko je po njenih rokah umiral v nečloveških mukah.

#### V društvu — blagoslovitev prapora

Fantovski odsek v Hrušici je pripravljaval za 1. julij 1940 veliko celodnevno prireditev z blagoslovitvijo prapora. Vsa priprava je slonela na predsedniku in štirih mladih ramah. Duša pripravljalnega odbora je bil spet Ja-



Pisatelj

T. S. Eliot

o

mučeništvu

nez. Ko je predsednik potožil, da ne bo šlo, ker so še vsi tako mladi, ga je Janez potolažil: „Gospod predsednik — iz spoštovanja ga je vselej tako nazival — nič se ne bojte! Le pogum, pa bo šlo!“ Tovarišem je priporočal, naj se zatekajo k Mariji in jo prosijo pomoči. Ona jim bo gotovo pomagala.

Zadnji dan je Janez prevzel vso skrb za pripravo oltarja.

Z največjim veseljem ja znosil iz Bizovika vse potrebno zanj na društveni telovadni vrt, kjer je pripravil oltar. Po opravljenem delu je ves srečen dejal predsedniku: „Na društvenem odru še nikoli ni prebival Kristus Kralj v skrivnostni hostiji, kakor bo jutri.“

Na dan prireditve je bil Janez izredno vesel in zadovoljen, da jim je Bog naklonil tako lepo vreme.

Okrog 9 dopoldne je bilo prostorno telovadišče že polno vernega ljudstva. Godba iz Polja je zaigrala gostom na čast orlovsko himno „Dvignite Orli“. Potem je šentpeterski župnik blagoslovil novi fantovski prapor. Med sv. mašo sta ministrirala v krojih FZ Janez in njegov prijatelj Niko.

Po sv. maši je Janez omenil predsedniku, da še nikdar ni bil tako vesel in srečen, kot ta dan. Na vse delo, ki ga je opravil, je pozabil in izgubil.

Odšel je v garderobo, kjer se je kleče Mariji zahvalil za vse. Šele po tej zahvali je odšel na tabor, ki se je vršil po sv. maši.

Na prvi društveni seji po tej prireditvi je Janez predlagal da bi se spodobilo udeležiti se skupne maše v Bizoviku. Predlog je prodril in prvo nedeljo v avgustu so se ob mesečnem jubileju proslave vsi udeležili skupne zahvalne daritve.

Ivan Korošec

Ljubi, mučenca si ne predstavljamo samo kot dobrega kristjana, ki so ga ubili, ker je bil kristjan — to bi bilo vredno samo obžalovanja. Ne mislimo o njem le kot o dobrem kristjanu, ki je bil sprejet v družbo svetnikov — tega bi se bilo le veseliti. Naše žalovanje in naše veselje pa nista kot ju pozna svet.

Krščansko mučeništvo ni nikdar slučaj, kajti svetniki se ne delajo slučajno. Še manj je krščansko mučeništvo posledica človeškega namena biti svetnik, kakor se človek lahko hote in načrtno postavi za vladarja.

Mučeništvo je vedno dar božji iz ljubezni do ljudi, da bi jih posvaril in jih pripeljal nazaj na svoja pota. Nikdar ni namera človekova, kajti resnični mučenec postane orodje božje, ki se s svojo voljo prepusti božji volji in ne želi zase ničesar, niti ne slave mučeništva.

Tako kot na zemlji Cerkev hkrati žaluje in se veseli na način, ki ga svet ne more razumeti, so tudi v nebesih svetniki tako povišani, ker so se najbolj ponižali. Niso, kot jih mi vidimo — so v luči Boga, od katerega prejemajo svojo bit.



# V Evropo in nazaj

Nadaljujeva proti zahodu in dospelva do Rouena, velikega pristanišča ob Seni. Na Starem trgu se ustaviva ob resnem in ganljivem kipu sv. Ivane Arške: tu, na tem mestu so jo sežgali. Trg v starem slogu zoži čas in prostor v ozke razmere tistih dni, ko je tu v imenu svetosti gorela svetnica. Kot da je zgodovina ustavila korak na tem kraju, v premišljevanje tistim, ki stopijo nanj.

Naprej, proti jugu in zahodu v Lisieux, v mesto svete Terezike.

Pripeljeva se v mesto sv. Terezije D. J., v Lisieux. Mestece je kakih 30 kilometrov od morja svetlo in zračno. Hočeva obiskati hišo Martinovih, t. j. družine svetnice, „Les Buissonnets“, pa je že zaprta. Potem stopiva v stolnico, ki je pravi spomenik najčistejšega prvotnega gotskega sloga iz 12. stoletja. V njej je sv. Terezija prejela prvo obhajilo. Tu je pa tudi stoloval v svojih zadnjih letih žalostno glavni škof Cochon, ki je sodil sv. Ivano Arško.

Zapeljeva se v hišo duhovnih vaj, prislono na mali Karmel, ki je še prav tak, kot je bil v času sv. Terezije. Skromna cerkvena, ob njej potok, za njo samostan. Tu je mogoče čutiti junaštvo svetnice: v tej megli, ob tem mrazu in vlagi vso zimo zmrzovati ob skromni odeji, da po cele noči ni spala, pa ni hotela nadlegovati predstojnico za več odeje.

Takoj za tem obiščeva baziliko, posvečeno leta 1937: ogromna bledorumen masa, oblikovana v neoromanskem slogu, vlada z vzpetino nad mestecem. Notranjost cerkve je hram čiste lepote: preprost, monumentalen glavni oltar gospoduje v prostoru, ob stranskih stenah so posamezni narodi zgradili svoje oltarje. Skoro je vse preveličastno ob skromnosti svetnice, ki je hotela biti majhna, neznačajna in nepoznana.

Za cerkvijo obiščeva v preprostih črtah zgrajena grobova Terezijinih staršev.

Kot po vsej Franciji tako je tudi v tej baziliki v navadi tako imenovana „Son et lumière“, glas in luč. V poletnih mesecih ob določeni uri osvetljujejo baziliko najprej od znotraj v različnih smereh in kotih, kakor to zahteva glas na ploščah, ki prikazuje Terezijino življenje, in glasba, ki vse spremlja. Druška polovica se odigra zunaj bazilike. Posebno veličasten je konec, ko razsvetle vso zunanost bazilike s celo množico reflektorjev, veličastna muzika pa nakaže povelicanje svetnice.

## 25. februarja

Imam posebno srečo, da smem maševati ob truplu sv. Terezije. In to še posebno, ko so se prav včeraj zbrali okoliški duhovniki sem na duhovne vaje.

Na pravih fotografijah opazujem



obraz svetnice, ki je čisto nekaj drugega kot osladna podoba, ki so jo včasih kazali. Širok obraz, teman pogled in nekam grenka usta — vse priča o silni volji svetnice.

Morava naprej, če naj prideva pravočasno do Mont Saint Michel, to se pravi, do ure, ko bodo še razkazali stari samostan. Hitiva skozi meglo proti jugu, kakih 90 kilometrov, in potem proti zahodu k morju, približno 130 kilometrov. Že od daleč zagledava, kako se dviga iz obsežne obale piramidna silhueta tega „čuda zapada“, kakor ga imenujejo.

Gora sv. Mihaela je 78 metrov visok skalnati otok sredi zaliva, ki se zajeda globoko v suho zemljo na meji med Bretanjo in Normandijo. Vznožje skalnate gmote je obdano od zidanih branikov. Edina ulica se vzpenja po pobočju griča od utrjenega vhoda obdajajočih branikov pa do vrat opatije, ki se dviga na vrhu. Arhitektonsko je ta opatija zanimiv skupek vseh slogov srednjega veka. Medtem ko se romanski samostan, na pol podzemeljski, tesno oprijema skale, se velika zgradba tega čuda drzno dviga nad njim, takorekoč v zraku, s tremi nadstropji obokanih dvoran na 227 stebreh. Prav na vrhu cerkev, pol v romanskem, pol v gotskem slogu, dviga koničasti vrh zvonika 152 metrov nad morsko gladino. Ta opatija trdnjava, ki so jo francoski kralji vedno branili, je igrala junaško vlogo v bojih proti Angležem v stoletni vojni. Otok je zvezan s celino po ozki cesti, ki pa jo morje dvakrat ali trikrat na mesec prekrije.

Po strmi poti hitiva proti samostanu. Pravočasno sva prišla. Sva edina

## Saint Michel





obiskovalca. Star, prijazen možiček nam bo razkazal to čudo. Med razlago zveva, da so te silne zgradbe gradili 800 let in da so morali vsako skalo pripeljati s čolni 40 km daleč. Močni stebri, oboki, stopnice, surove kamnite stene, gotska rebra, križni hodniki, okna in okraski, vzbočeni stropi in strme strehe — vse je tako ogromno, mogočno in vekovito, da te napolni z občutjem lastne enodnevnosti, majhnosti, nepomembnosti.

Arhitektonska posebnost je obednica. Če gledaš vanjo od vhoda, vidiš, da je enakomerno razsvetljena, nikjer pa ne opaziš nobenega okna in ne veš, od kod svetloba prihaja. V stranskih stenah ima namreč vdrelana okna, a ob njih štrle v prostor kamnita rebra, ki ne puste od vrat videti oken. Druga posebnost pa je akustika: sredi desne stene — gledano od vrat — je nekaka kamnita prižnica, s katere je določeni redovnik bral med obedi. Mogel je govoriti skoro šepetaje in vsi za mizo so ga dobro slišali, tako je prostor zvočen.

Po kosilu, pri katerem ne sme manjkati več vrst sira, jo mahneva nazaj proti vzhodu. Do mraka bi rada bila v Chartresu, na večer pa v Parizu.

Mimogrede se ustaviva v neznatni vasicí Pontmain, ki je postala važna Marijina božja pot, od kar se je januarja leta 1871 prikazala tam preprostim otrokom Mati božja. Zanimivo je, da ima Marija temno modro obleko, v rokah pa rdeč križ. V kraju stoji veličastna cerkev, vsa v modrih barvnih oknih, posvečena Materi upanja in Kraljici miru.

Voziva skozi valovito pokrajino, dobro obdelano, na kateri tu in tam sre-

čava kmetijo še prav v starem slogu. Pokrajina pa ne nudi nobene posebnosti. Ceste so asfaltirane, dobro oskrbovane in izpeljane kolikor mogoče v ravni smeri.

Že od daleč zagledava neenaka stolpa velike katedrale v Chartresu. Zanimivost te stare cerkve, kamor se vsako leto zbira francoska katoliška akademska mladina, so skulpture na obokih vrat: gre za nepregledno vrsto kipcev, ki v plasteh obdajajo vrata. Še večja zanimivost so barvana okna, ki veljajo za najlepša na svetu: so tri ogromne rozete in pod njimi pokončna okna iz 13. stoletja. Zlasti je znamenita prekrasna modra barva šip na dveh od oken nad vhodom.

Po kratkem obisku katedrale jo že v mraku ubirava proti Parizu.

Iskanje slovenske hiše v Parizu brez zemljevida ni lahko. Vsaj nekaj nama pomaga to, da je slovenska hiša razmeroma blizu Eiffelovega stolpa. Na srečo najdeva stanovanje, v njem pa g. Lavriča.

## 26. februarja

Po obisku pri Čudodelni svetinji, ki je za Lurdom najbolj obiskovana francoska božja pot, poizvem na kolodvoru za odhod jutrišnjega vlaka proti jugozahodu za v Fatimo.

Popoldne obiščemo vsi trije Montmartre, najvišji hrib v Parizu (130m) in baziliko Sacré Couer iz prejšnjega stoletja, zgrajeno v romansko bizantinskem slogu. V njej noč in dan častijo Najsvetejše. Na enem izmed stebrov je upodobljen tloris cerkve, blizu njega pa naznačene bombe, ki so neko noč v ma-



ju 1944 padle blizu bazilike. V njej je takrat šest ljudi adoriralo in cerkvena zgradba je ostala nepoškodovana. Res čudno, če ne čudežno. Ta bazilika stoji nad mestno četrtno Pigalle, ki je najbolj razvpiti del Pariza. V baziliki Parižani zadoščujejo za grehe velemesta.

Zraven bazilike stoji mala cerkev sv. Petra, zgrajena v 12. stoletju, znana po tem, da je v njej sv. Ignacij s prvimi tovariši naredil zaobljube in tako začel jezuitsko družbo.

Blizu tam je tudi za Pariz tako znani trg Place du Tertre, del starega Montmartra, ki še vedno ohranja svojo prvotno fiziognomijo. Na njem je na desetine slikarjev, domačinov in tujcev, s stojali, čopiči in barvami: za mal denar vas naslikajo. Prodajajo slike, slikajo kar tam, debatirajo in v sosednjih gostilnah prilivajo, da muza od žeje ne umre.

## 27. februarja

Slovo od Pariza in na zadnjo rajžo pred vrnitvijo v Barcelono, na Portugalsko v Fatimo. Vendar še dopoldne pohitim v Louvre, nekdanje stanovanje francoskih kraljev, sedaj pa francoski narodni muzej. To je najbolj znameniti hram upodabljaóe umetnosti na svetu. Starejša Francozinja nas vodi po dvorinah in nam z najveójo ljubeznijo razkazuje umetnine: od Nikke in Samotracije (3. st. pred Kr.) pa preko italijanske šole (Giotto, Fra Angelico, Botticelli, Bellini, da Vinci, Raffaello), beneške (Tizian, Veronese, Tintoretto) pa do španske (Greco, Velásquez, Murillo), flamske (Van Dyck, Rubens) in holandske (Rembrandt). Posebno doživetje je gledati v originalu da Vincijevo Giocondo.

Iz Pariza teóe železnica po sami ravnini proti jugovzhodu. Le sem in tja se nakazujejo v daljavi na levi rahle vzpetine. Pri Orléansu dosežemo Loire, vozimo ob njej skoro do Toursa, jo prečkamo in hitimo naprej proti jugu: Poitiers, Angoulême, Bordeaux, prehod óez Garonne, Bayonne, Biarritz, Irún, ki je prav v kotu Biskajskega zaliva. Óez eno uro, ob 10. zveóer, odpelje španski vlak.

## 28. februarja

Vozimo skozi San Sebastián, Burgos, Valladolid, Salamanca, in že ob dnevu naprej po ogromnih pašnikih do portugalske meje. Prvi del poti skozi Portugalsko nudi vtis silne revščine. Pokrajina je vsa skalnata, le tu in tam je za dobro pest skrbno obdelane zemlje. Koze, nekaj trave med skalami, revno obleóen ólovek — naš Kras je prav bogat v primeri s tem svetom.

Od Coimbre naprej je dolina, a vtisa revščine se ni mogoóe iznebiti. Za skoro isto pot, ki jo je vlak v Franciji prevozil v sedmih urah, smo v Španiji in Portugalski potrebovali sedemnajst ur. Res je, da je v tem delu svet malo bolj gorat, vendar je razlika v óasu vendarle prevelika.

Na skromnem kolodvoru v Fatimi čakam, da odpelje avtobus k 25 km oddaljenemu svetišóu fatimske Matere božje. Skoro po dveh urah le odpelje. Vozi nas óez visoko planoto, ki mora po videzu služiti za pašnike.

Óe z avtobusa je videti sloki zvonik bazilike in okrog nje nove stavbe: to so hoteli in pa razne redovne hiše. A vse naselje je majhno. Menjalnica denarja je menda ena sama, več je trgo-



vin s svetimi predmeti, a gotovo niti en odstotek tistega kot v Lurdu.

Čeprav dežuje, si lahko že v glavnem ogledam malo kapelico na kraju prikazovanja in blizu nje ogromen hrast. Bazilika sama ni posebno velika, odprti ostebreni hodniki okrog nje in dalje stavba ter zares obsežen trg pred njo jo povzdigne, čeprav celoten vtis ni tako lep, kot bi človek pričakoval. Vse je nekam pusto.

Zvonovi v zvoniku bijejo po melodiji fatimske himne. V cerkvi obiščem grobova Francisca in Jacinte.

Prenočim v semenišču redovnikov della Consolata.

## 29. februarja

Mašujem v kapelici prikazovanj. Ko si ponovno ogledujem te kraje, si mislim, kako škoda je, da niso ostali čim bolj taki kot v času prikazovanj. Stavbe so prvotni vtis popolnoma spremenile.

Mudi se mi nazaj v Barcelono, saj vozovnica velja le do 2. marca. Zveze

z vlakom so slabe. Šele nocoj ob devetih bom mogel rā pot proti Madridu.

Poslovim se od Fatime. Slabi, nabarsani, zatohli vagoni nas peljejo proti Španiji.

## 1. marca

Nekaj ur ostanem v Madridu. Po telefonskem imeniku iščem naslove slovenskih znancev v Madridu, pa ne najdem ničesar.

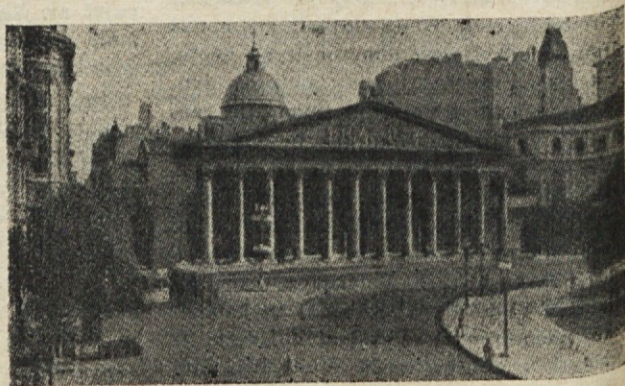
Večerni vlak me odpelje naprej proti Barceloni.

S tem se dejansko potovanje zaključī. Res ostanem še teden dni v Barceloni in se potem odpravim z ladjo Giulio Cesare v Argentino, a oboje je znano že s poti v Evropo. Omembe vredno bi bilo morda to, da se vozim na poti v Buenos Aires skupaj s Karlom Cossuto (Košuta), pevcem buenosaireškega Colona in našim slovenskim rojakom od Sv. Križa pri Trstu. Govorim z njim in z ženo: oba sta Slovenca, znata slovensko, ne poznata pa našega slovenskega življenja v Argentini.

Konec

B. R.

Stolnica na Majskem trgu  
v Buenos Airesu





# Katoliška akcija, v sodobnem svetu



Od leve na desno: kard.  
Suenens, Pavel VI. ter  
kard. Cardijn

Letos poteka 20 let delovanja Slovenske katoliške akcije v tujini. Poskusimo si za to priložnost razsvetliti idejo Katoliške akcije ob znamenjih časa, v luči duha, ki veje v Cerkvi.

**Katoliška akcija je pripravljala in pospešuje duhovno prenovitev**

Ne vem, kateri pojav bodo zgodovinarji imeli za najbolj značilen v sodobnem prenovitvenem gibanju. Zato naj osvetljuje Katoliško akcijo več takih pojavov, izbranih izmed najbolj vidnih.

1. **Kristocentrizem:** Kristus vir, središče in cilj vsega. V krščanstvu je toliko vrednot, da se v njih obilju dobe, posamezniki in skupine lahko nekako izgube in dajejo nekaterim enostranski poudarek. Spomnimo se, kako se je nasproti protestantizmu poudarjala jurišična, organizatorna, celo upravna plat

Cerkve, in kako je vodstvena naloga preraščala učeniško in posvečujočo. Poglobitev nauka o Skrivnostnem Kristusovem telesu je opozorila, da je Cerkev On, da vsi živimo od Njega in v Njem. Osrednja lastnost tega Srediča je ljubezen, in ljubezen — ne pa strah, razmerje pravičnosti, dolžnosti, korektnosti, formalizma — mora biti tudi osrednja drža nas do Njega in nas med seboj.

Katoliška akcija ima namen, da vse življenje osvaja za Kristusa Kralja. Nesporazum more nastati in je včasih nastal, če gledamo v Kralju absolutističnega vladarja, samodržca.<sup>1</sup> Tedaj smo pripravljani na nepopustljive bit-

<sup>1</sup> Tako mnenje je imel o katoliški Cerkvi Dostojevski. Kako je nekaj tega pojmovanja sooblikovalo liturgijo, kaže ugotovitev, da so blagoslov z Najsvetejšim uvedli v baročni dobi, posnemajoč veličastvo Kralja — Sonca (Ludvika XIV.) in drugih absolutističnih vladarjev), kadar so se pojavljali pred podložniki.

\* Govor na letnem zborovanju Slov. K. A. dne 14. marca 1965 v Buenos Airesu.



ke, zvijače in nasilje: umove, ki se motijo, je treba prisiliti k resnici; volje, ki tavajo, privedsti z močjo in ukano v službo Vsemogočnemu. Zunanji uspehi, politična moč, organizirana sila — to postanejo merila, če ne cilj. A Kristus je najprej kralj ljubezni: potrpežljivost, usmiljenje, dobroti so njegovo orožje in morajo biti orožje njegovih vojščakov. To nam je zelo odločno polagal na srce. Prezvzišeni ob svojem prvem obisku.

2. Prenovitev je najprej **poglobitev notranjega življenja**. Prava reformacija postavi v dobah, ko se premeša vrstni red dobrin, na prvo mesto kopičenje nadnaravnega življenja v dušah. To življenje se potem preliva in ustvarja primerne oblike. V tekmovanju s tehničnimi, upravnimi in gospodarskimi sistemi in v obrambi pred njimi pa se je tudi v Cerkvi in v Katoliški akciji pojavljal amerikanizem. Ne morem pozabiti zelo delavnega mladca, kako se je v taborišču zaničljivo izrazil o „napetavanju“ rožnega venca. Res se je dala ta izjava razumeti kot njegov odpor proti članom, ki jih nisi mogel pripraviti do nobene prave akcije in so verjetno opravljali molitve preveč mehanično. Vendar se take napake ne rešujejo z zatiranjem molitve, niti ni res, da bi preprosto čas, ki ga odvzameš molitvi, pomnožil akcijsko delo. Čuti in moliti je treba stalno. Gre za to, da znam vedno in pri vsakem delu moliti, gre za preobrazbo dela v molitev, gre za molitvenega duha, za prepojitve vsega življenja z molitvijo. Dejavnost Barage in Slomška je bila naravnost nerazumljivo razsežna in intenzivna; razumljiva postane šele, če veš, da je bilo tudi njuno molitveno življenje izredno. Za uspehe tretjega

Slovenca neznanke delovne zmogljivosti dr. J. Kreka pa se je Mahnič bal, ker Krek menda ni zadosti molil.

Pri KA je načelo jasno: „prvi in glavni namen je prizadevanje za lastno krščansko popolnost vsakega člana“ (pismo Pija XI. kardinalu Bertramu). V praksi je to včasih ostajalo preveč v senci — ali iz napačne gorečnosti (kot se je dogajalo tudi nekaterim francoskim duhovnikom-delavcem, ki so se preveč priličili življenju okoli sebe), ali iz mlačnosti in utrujenosti, ali pa iz mrzlične zunanje dejavnosti (ki je pogosto krinka za duhovno lenobo). Naše notranje delo in temeljna naloga lastnih organizacij mora biti najprej formacija članov in prizadevanje za duhovno rast organizacije.

3. **Bratstvo — občestvenost — vesoljstvenost**. To je znamenje Jezusovih učencev. Edinost med sabo, bratska toplina drugim. A mi smo dediči racionalističnih in individualističnih stoletij. To dvoje: razumarstvo in individualizem sta se zažrla celo v naše versko življenje, celo v bogoslužje, kot se to nazorno vidi po liturgični prenovitvi. Ni dvoma, da bo prav bratska povezava pri mašni daritvi vsaj mladim rodovom vcepila duha skupnosti in dvignila temperaturo v družbenem in družabnem življenju.

Prelat dr. Odar je nekoč dejal, da je v komunizmu več krščanskega kot v liberalizmu. Tam je vsaj teoretično največji ozir na skupnost, tu — gola sebičnost, razpad družbe v osamljene posameznike in edinice. KA je tudi na tem področju bila med pionirji novega duha, to je duha prvih kristjanov. Vendar smo včasih morali opozarjati na napake. Ali ni bilo sem in tja premalo



topline in prijateljstva, pa preveč spovor pred nečlani? Ali se ni zgodilo, da smo se zapirali v svoj krog, tako da za ostale ljudi ni bilo ne dovolj časa ne zanimanja? Ali je bilo zmerom zadosti vneme za druge oblike cerkvenega delovanja: za misijonstvo, za ekumenizem, za razne vrste apostolata?

4. Služba. Res se je papežu pritikalo stari vzdevek: služabnik božjih služabnikov, vendar je zgodovina z različnimi vplivi nosila marsikaj, kar se s tem ni skladalo. Nekaj takega se je dogajalo tudi hierarhiji. Sedaj se navlaka odpravlja. Eden protestantskih opazovalcev na koncilu Lukas Vischer je to dobro opazil. Ko razlaga konstitucijo o Cerkvi, pravi m. dr.: „Izogne se temu, da bi predstavila hierarhijo, kot da je postavljena nad Cerkev. Govori predvsem o Cerkvi kot božjem ljudstvu, in ne najprej, temveč pozneje o naravi in mestu hierarhije. S tem hoče pokazati, da hierarhija ni nad božjim ljudstvom, marveč v njem.“ Podobno je bilo s katoliškimi laiki. V njih so se zarisale nekatere poteze prezira in vzvišenosti, istočasno pa bojzani in obrambe pred odpadniki, krivoverci, razkolniki, drugoverci, brezbožci. Morali pa bi biti kot duša sveta; njih življenje mora biti, kot je Zveličar pokazal in naročil pri zadnji večerji: v službi bratov. Tudi glede tega so nekateri očitki članom KA blizu zadevali. Nismo se vsi vedno

izognili skušnjavi nekakega napuha in samovšečnosti: mi smo bolje poučeni; mi vemo, kaj storiti. Pokazali smo premalo razumevanja za mnenje drugih, premalo volje za dialog (ne v smislu prerakanja, pač pa pazljivega in spoštljivega pretresanja idej ter iskanja resnice in pravčnosti). Ni bilo vedno dovolj vneme za pomoč drugim, zlasti tistim, ki so v dušnih nevarnostih, v stiski in tesnobi, ali pa v tvarnih težavah. Kaj ni bilo primerov, da smo se izmikali zoprnim ljudem? A bojevanje Kristusovih vojščakov je služba vsem.

4. Poudarek dušnopastirski usmerjenosti. Mogočno življenjsko silo je spet dobila zavest o odrešeniškem poslanstvu skrivnostnega Kristusovega teleasa. Vse delovanje, ustanove, uredbe naj bodo tako organizirane, da bo mogoče zajeti največ duš in jim nuditi največ pripomočkov za zveličanje. Tudi bogoslužje ima pred očmi to nalogo. Odtod približanje Evharistije, odtod božja beseda v narodnih jezikih, odtod druge spremembe, ki tudi ustvarjajo domače vzdušje in olajšujejo stik z Očetom.

KA je od vsega početka pastoralna ustanova, njeno delo hoče podpreti delo dušnih pastirjev. V tem se je tako obnesla in spolnila, da „si danes ni mogoče zamisliti niti ni mogoče doseči polno pastoralno učinkovitost brez Katoliške akcije,“ kot je izjavil Pavel VI. Tudi na tem področju so nevarnosti, ki se jim nismo vedno ognili. Zunanje akcije se lahko obrnejo preveč navzven. V današnjem času, ki spreminja sredstva v cilje, se tudi nam dogaja, da se zaženemo v kakšno sredstvo kot v cilj, ali vsaj pozabimo, kam naj akcija vodi, in je ne prepojimo z nadnaravnim duhom, hotenjem in zaupanjem.

<sup>2</sup> Konstitucija o Cerkvi, odst. 38: Vsak laik mora biti pred svetom pričevavec vstajenja in življenja našega Gospoda Jezusa Kristusa in znamenje pravega Boga. Vsi skupaj in vsakdo zase morajo hraniti svet za duhovnimi plodovi in mu vdihniti duha blagrov. Z eno besedo: to, kar je v telesu duša, morajo biti v svetu kristjani.



6. Še en znak sodobne prenovitve v Cerkvi naj navedem: **sodelovanje v vseh človeških problemih.** K temu pozivata posebno oba zadnja papeža. 36. odstavek konstitucije o Cerkvi pa govori, kako imajo v svetni aktivnosti poglobitveno besedo laiki, in jim naroča: „Naj si torej resno prizadevajo, da se po njihovi usposobljenosti v svetnih zadevah in po njihovi dejavnosti, od znotraj privzdignjeni s Kristusovo milostjo, ustvarjene dobrine razvijajo v službi vseh in vsakega človeka in se bolje porazdelje med njih v skladu s Stvarniškovim načrtom in z razsvetljenjem njegove Besede, s pomočjo človeškega dela, tehnike in civilizacije; in da na svoj način ti laiki vodijo ljudi k splošnemu napredku v krščanski in človeški svobodi. Tako bo Kristus po udih Cerkve vedno bolj s svojo lučjo razsvetljeval celotno človeško družbo.“

Napake, ki jih v tem pogledu delamo, imajo predvsem tri korenine. Ena je skoro manihejsko povzdigovanje nad svet in telo, podcenjevanje in preziranje njihovih potreb; v to pogosto padajo ljudje, ki si prizadevajo za duhovno življenje. Druga je tista razcepljenost med vero in zunanjim delovanjem, v katero je zapeljal liberalizem. Tudi apostolu se dogaja, da pozablja, kako so verska načela in dobrine nujne pri graditvi družbe, kako ne politika ne gospodarstvo ne kultura ne družabnost niso izven njih. Tretja korenina je spet premalo človeške toplote. „Grem na akcijo,“ da opravi naročilo, in se mi zgodi kot marsikateremu zdravniku, ki vidi bolezen, bolnika pa ne. Napakam se ognem, če mi je stalno prisotno geslo Delaj dobro! Ljudem in opravi smo dolžni prinašati svoje srce, v katerem živi Jezus.

Sedanji papež naroča: „Članstvo KA mora imeti zavest, da pripada i Cerkvi i civilni družbi, in mora biti formirano tako, da zna versko življenje Cerkve spraviti v stik s svetnim življenjem časne družbe; da zna napraviti most med obema družbama, ki jima pripada, noseč na poklicno področje svoje krščansko pričevanje in na področje katoliškega življenja svetno pričevanje“ (to je obveščanje Cerkve o svetnih problemih, prispevek svojih idej in sodelovanja).

\*

Videti je torej, da je Katoliška akcija v osrčju prenovitvenega valovanja, da je v marsikaterem pogledu bila znanilka in nosilka duhovne pomladi, ki jo Sv. Duh pošilja ledeni dobi modernega človeštva. Ob znakih te pomladi smo zaslučili njeno podobo in začutili njeno bistvo. Sv. oče jo je takole orisal (v govoru glavnemu odboru Italijanske KA 7. decembra 1963): Je „gibanje, ki nastaja iz skladnega soglasja med samohotnostjo (spontanostjo), svobodo, velikodušnostjo... in resnično in zanesljivo poslušnostjo, s pravo in stanovito disciplino, s prepričanim občestvenim čutom, poganjajočim prav iz skrivnosti Mističnega Kristusovega telesa.“

### Nekaj o Slovenski katoliški akciji

Tudi Slovenski katoliški akciji je začrtana taka podoba. Novega duha ni bilo toliko opaziti v prvem poskusu škofijskih KA l. 1929 kot v mladčevskih „jatah“, s katerimi je prof. Tomec začel na klasični gimnaziji v začetku 30. let, potem pa v l. 1936 uzakonjeni KA,



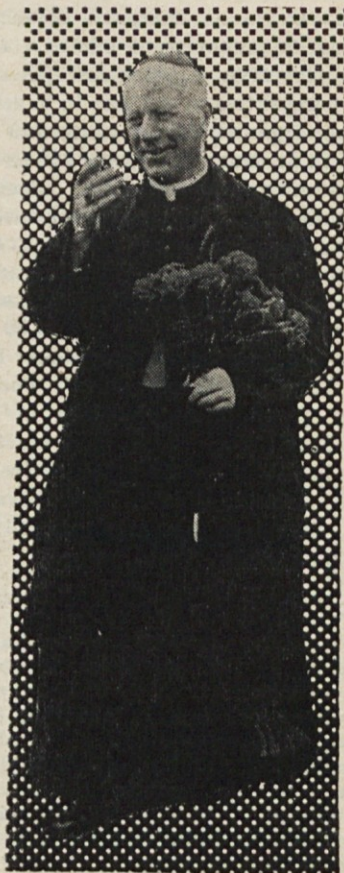
katere ustanovitelji so bili škof dr. Rožman, prelat dr. Odar in prof. Tomec.

Ernest Tomec je bil predvsem organizator (po mnenju prelata Odarja in drugih organizatorjev velikega formata). Znal je izsledke organizatorne vede priličiti apostolskemu delu, globoko je prodril v vzroke in pogoje slovenskih verskih in нравnih razmer in znal mladce uspešno zaposliti. V dolgoročnem načrtu je zasnoval prepojitev našega naroda s poglobljeno vero.

Dr. Alojzij Odar je bil teolog, ideolog in jurist Slovenske KA. Iz papeških odlokov in izjav in iz sodobne literature o predmetu je izdelal idejno in pravno ogrodje naše organizacije. Seveda je bilo to primerno za delovanje v celotnem narodnem telesu. V begunstvu in po svetu je marsikaj treba drugače obrniti; pokojni prelat sam je začel to preusmeritev. Naša naloga je iti v tem naprej. Važen je cilj, vse drugo mora biti tako, da mu v danih okoliščinah najbolj služi.

Škof Gregorij Rožman je razumel neobhodnost take organizacije v našem času; bil je videc, ki je slutil, kaj ta čas pripravlja. Opazil je na obzorju črne oblake, ko so se skoro vsi drugi brezskrbno gredli v sončnih žarkih. Ker je bil res pravi pastir svojega ljudstva, je storil vse, da ga na nevihto pripravi in mu vcepi moči, da jo srečno prestane. Spoznal je, da slovenski narodni organizem potrebuje življenjske sile, utrjenosti in razsvetljenja, ki jih izžareva Katoliška akcija. Zato jo je ustanovil. O tem, kako daljnoviden je bil njegov pogled, priča dokument, ki ga je sam napisal kot odgovor na komunistično obsodbo in ga dokončal kot begunec 30. septembra 1946 v Celovcu. Priobčen je v letošnjem Zborniku Svobodne Slo-

venije. Za zaključek pravi škof tole: „Končno odkrito izpričujem, da sem videl v brezbožnem komunizmu, popolnoma v smislu enciklike „Divini Redemptoris“, največjo nevarnost za krščanstvo in za krščansko življenje mojega naroda, nevarnost za časno in večno srečo, kakor doslej v tisočletni zgodovini naroda ni nikdar poprej obstojala. Zato sem smatral za svojo nadpastirsko





dolžnost, da vernike o resnosti te nevarnosti poučim, jih po poglobitvi verskega življenja in dejanskem navajanju k vrednemu in pogostnemu sprejemanju presvete Evharistije, ponovnem in skupnem obhajanju ljudskih pobožnosti prvih petkov in prvih sobot, posvetitvi brezmn. Srcu Marijinemu po petmesečni intenzivni pripravi in organiziranju Katoliške akcije<sup>3</sup> — duhovno utrdim za grozečo težko versko in zvestobno preizkušnjo v vedno bolj verjetno prihajajoči komunistični revoluciji.“

Tako so se ob nastanku Slovenske KA združile prenovitvene silnice v Cerkvi in človeštvu s posebnimi potrebami in perspektivami pri nas in v veliko zamisel organiziranega apostolata so naštetih in še drugi naši ljudje vlili svojo inteligenco, gorečnost, znanje, izkušnje, del samih sebe. S posebno hvaležnostjo se letos spominjamo njih in vseh drugih, ki so nam posredovali blagoslov, milost in moč za delo v organizaciji. Naši ustanovitelji in prvi vodniki so zajemali pri zavetnikih Slovenske KA: presv. Srcu Jezusovem, Mariji Pomocnici in svetih apostolih Cirilu in Metodu. Prav tu so črpali naši mučenci, pobiti bratje in sestre: Kikelj,<sup>4</sup> Grozde, Pavčič, Mravlje, Simčič, Nartnikova in drugi. Stalno se jim priporočajmo!

Dalje velja naša hvaležnost asi-

stentom. Bili so res in so duša naše organizacije. Med njimi se je že doma, potem pa vseh 20 let zdomstva zanjo razdajal g. direktor Orehar. Cerkveno vodstvo mu je za to in mnoge druge zasluge pred kratkim podelilo naslov monsinjorja. Z njim vred se zavedamo, da je bilo imenovanje tudi v priznanje njegovim sodelavcem — tudi KA — in vsej naši emigraciji. Počastitev našega direktorja podčrtava pomen, ki ga svobodni Slovenci imamo v sodobnem svetu in v usodi našega naroda.

Važnosti naše versko-idejne in politične emigracije se bolj in bolj zavedata obe strani: Vatikan in rdeči režim doma. Ta poskuša vedno nova sredstva, da bi nas zmedel in razkrojil. Eno najbolj prebrisanih in nevarnih je poskus poslužiti se hierarhije, duhovnikov in cerkvenih ustanov. Medtem ko je že precej naraslo število takih antikomunistov v tujini, ki mirno obiskujejo Slovenijo in potem pripovedujejo, kako se je tam položaj izboljšal, je v resnici pritisk sedaj morda najhujši. Voditelja slovenske nadškofije in največje škofije sta v izredno težkem položaju. Tajna policija zasleduje vsak njun korak, besedo, zvezo s svetom. Kaj storita z namenom, da s kompromisi omogočita vsaj nekaj verskega življenja in kaj morata napraviti pod pritiskom, je tež-

<sup>3</sup> Podčrtano za navedbo v tem članku.

<sup>4</sup> Škof dr. Rožman je na njegovem grobu — komunisti so ga ubili 18. marca 1942 — vzkliknil: „Zahvaljen bodi, Gospod, za prvega mučenca, ki si ga blagovolil dati naši Katoliški akciji, ker si nam s tem dal poroštvo blagoslovljenega uspeha... Prosimo te, ponovi tudi zdaj, kar si tolikokrat storil v zgodovini svojega kraljestva, da bo mučeniška kri vnetega apostola Katoliške

akcije vzbujala vedno številnejše in vnetejše vrste mladih apostolov, ki bodo ob svetlem zgledu našega mučenca v moči evharističnega kruha živeli s Teboj povezani močno nadnaravno življenje, pripravljani na vse žrtve, v veliki ljubezni do Tebe in v očiščenih ljubezni do svojega naroda; da bo zaživela mladina, ki ne bo iskala rešitve v nemoralnih zablodah brezbožnih voditeljev, ampak v Tvojih postavah in v Tvoji volji.“



ko razsoditi. Z vsem bitjem čutimo z njima in prosimo Boga, da jima dá razsvetljenje in pomoč in da reši svoje slovensko ljudstvo.

Naj se doma zgodi karkoli, mi v svobodi se ne smemo izneveriti svojim nalogam v boju za resnico in za pravico naši zasužnjeni domovini. Nihče nima oblasti, da to od nas zahteva.

Da si zagotovimo to neodvisnost, se je naša organizacija priključila nekaterim drugim slovenskim reprezentativnim ustanovam v Argentini in prosila sv. stolico, da imenuje slovenski emigraciji lastnega škofa, tako kot ga imajo Poljaki in menda tudi že nekatero druge narodnosti.

Emigracije, ki žive in delajo za katoliško stvar, ne smejo postati žrtev kupčij z amoralnimi komunisti, pa naj bodo take kupčije videti še tako koristne za „modus vivendi“ v deželah za železno zaveso.

Ena nujnih nalog, ki jih čas terja od Slovenske KA, je ta, da vzdržuje slovenski emigraciji ponos, dejavnost in zavest odgovornosti do domovine.

Tako bo naša organizacija ostala zvesta ideji, iz katere je nastala, na-

menom in žrtvam svojih ustanoviteljev, vodnikov in mučencev in prenovitvenemu gibanju Cerkve za II. vatikanskega koncila.

Pozivam posebno mlajše člane, da se v duha Katoliške akcije vživijo, ga preučujejo in se z njim prepoje. 31. julija 1963 je Pavel VI. strnil lastnosti formiranih članov v tole: KA jih mora kot doslej vzgajati „v modrosti, čutu za pravičnost, resnosti, moralni krepčini, zvestobi besedi in ravnanju, v bratstvu in velikodušnosti v odnosih, čistosti nravi, preprostem in spontanem veselju in pristnem prijateljstvu.“ (Govor škofijskim voditeljem Italijanske KA).

Vse to pa na podlagi ljubezni, brez katere nobena stvar nima veljave pred Bogom. Dvajsetletnica zdomstva nas mora o tem prepričati. Neomajno zupanje v Kristusa Kralja, stalno hranjenje z Evharištijo, duh molitve in meditacije in resno prizadevanje nam bodo dali rasti v ljubezni. Tedaj bo Jezus vedno bolj govoril in delal po nas in z nami služil svojim bratom.

Več ni mogoče doseči.

Prof. Alojzij Geržinič

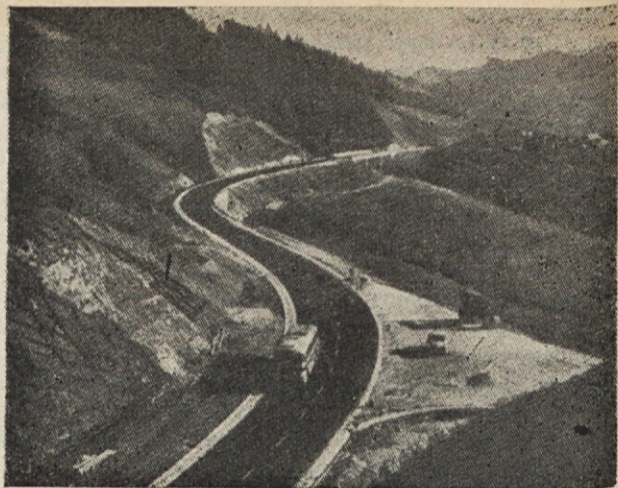
#### ZIV ZGLED — NAJBOLJŠI KATEKIZEM

Grof Stolberg, njegova žena in njena sestra so bili protestanti. Čutili so, da v protestantizmu ni polne resnice, vendar jih je nepoznanje in polno predsodkov zadrževalo, da si katoliške vere niso hoteli pobliže ogledati. Bog pa je hotel, da so na begu iz domovine našli v Franciji zatočišče pri dobri Madame de Montaigu, ki jim je s svojim lepim življenjem odkrila velično katoliške vere. Bila jim je vsak čas na razpolago, vedno jim je izkazovala le dobrote. Brez vsega so bili, ona pa jim je z radostnim srcem vsega v obilici dajala. Na videz je bila slabotna, a zdelo se jim je, da je ves čas potopljena v premišljevanje; sveto pismo je poznala bolj kakor vsak protestantski pastor in umela ga je tako življenjsko razlagati, da so imeli občutek, da je prav zanje pisano.

Ob tem živem zgledu nenehnega izgorevanja za druge so Stolbergi nehote vzklikali: „O, kako lepa je vaša vera, kolikšne duše oblikuje, kakšen vir moči in tolažbe je v njej! Skoraj smo že katoličani, če le vas gledamo ali poslušamo!“ — In grof Stolberg je kasneje, ko je bil že katoličan, zapisal: „Dar prepričevanja ni prihranjen samo peresu in besedi. Včasih je razlit po celotni osebnosti izbranih duš. Vpliv takih duš se čuti posebno globoko. In Bog porabi včasih osebe, ki jih ljubimo, da nam po njih stori dobro.“



# Srečanje s Kristusom



Tole je pripovedoval Max Jacob, francoski pesnik, ki se je spreobrn timer od judovstva h krščanstvu med zadnjo vojno. Pripovedoval je med potovanjem v živinskih vagonih, ko so ga nacisti ob enem z drugimi Judi iz Pariza peljali v ječo. Držeč se za mrežo na oknih vagona, je neprestano gledal na določeno točko, ki se je bolj in bolj oddaljevala, dokler je ni na ovinku zgubil izpred oči. Tedaj se je zrušil na tla in se vdal v svojo usodo. „Kaj pa imaš, Max Jacob,“ ga je vprašal sosed. Pesnik mu odgovori: „Nobeden od nas nima več imena tu notri, Bog ga je zbrisal. Nočem biti drugega, kakor brat. Prizezi mi, da ne boš nikomur rekel, kdo sem. Prizezi mi pri svojem Bogu!“ In pri tem je svoje roke naslonil na sosedova kolena in težko dihal.

„Dobro! Prizešem,“ je pristal sosed in nadaljeval: „Toda, povej mi, kaj si gledal s tako pozornostjo skozi mrežo.“

„Baziliko na Montmartru, brat.“

„Izdajalec!“

„Kdo je izdal Kristusa? Jaz ali vi? Kdo ga je pribil na križ? Toda bodite mirni, bratje, sedaj gremo vsi za njim, tudi jaz. Verjemi, da bi se bil lahko rešil. Toda moja kri je še vedno vaša kri. Nosil sem Judovo zvezdo, kakor vi.“

„Sedaj pa gledaš baziliko Srca Jezuscevega!“

„Njegova kri je bila prelita za nas in tudi za vas. Sedaj pa, ko smo na poti v smrt, mu gremo naproti. Brat, verujte ali ne verujte vanj, njegov križ nas čaka. Ali poznate zgodbo velikega rabina Abrahama Blocha, tistega iz Lyonsa?“

„V Lyonsu ni več nobenega Juda. Toda, pripoveduj, zanima nas!“

„Ni dolga ta zgodba. Spoznal sem Abrahama Blocha, ko je izbruhnila prva svetovna vojna. Bil je pri petdesetih. Šel je v vojsko prostovoljno kot navaden topničar. Vstopil je v deveti regiment, ki ga je obnovil general Foch in hotel z njim napasti levo krilo nemške armade. Te bitke so prešle v zgo-



dovino kot bitke pri Reimsu in na Mar-  
ni. Pri napadu je bil tudi veliki rabin  
Abraham Bloch. Bil je majhen človek.  
Zvesto je stal ob svojem kanonu. Z njim  
je bil še nek študent iz Bordeauxa, kmet  
iz Vendéje in neki delavec iz Tarbesa.  
Poročnik je prišel šele pred kratkim na  
to mesto in rabin ga ni poznal po ime-  
nu. Ali bal se ga je.

Tedaj so naenkrat zaregljale stroj-  
nice. Kamenje, ogenj, dim, blato! Tudi  
najbolj mirne bi to do dna pretreslo.  
Nato molk. Rabin se je skušal očistiti  
blata. Na svoji levici je zapazil krvavo  
rano. Pogledal je okrog, kakor bi pro-  
sil pomoč. Pred njim je padel na hrbet  
poročnik. Opazil je na njegovi obleki  
široko luknjo, tam, kjer je žleodec. Jud  
je strgal kos svojega plašča, vzel nekaj  
obvez in hitro položil vse to na poroč-  
nikovo rano. Poročnik se je nasmehnil.

„Pusti, tovariš! Ali ne vidiš, da tudi  
ti krvaviš? Svojo roko obveži! Z me-  
noj je konec. Če pa hočeš kaj storiti  
zame, pojdi v bolniški oddelek, tam visi  
Križani. Tako čudno me je gledal zju-  
traj.“

Veliki rabin se je obotavljal.

„Ali ti je to težko, tovariš?“

„Ne, gospod poročnik! Vendar mi-  
slim, da bi kak duhovnik...“

„Opozoriti vas moram, gospod poroč-  
nikom. Sedaj potrebujem Kristusa, sa-  
mo Njega! Pojdi!“

Opozoriti vas moram, gospod poroč-  
nik, da sem Jud. Rekel bom študentu...  
če veruje, seveda.“

„Ne, ne! Ti pojdi, tovariš. To je mo-  
ja zadnja volja. Razumi! Moj testament,  
ki je močnejši od naredbe. Saj razumeš?  
Stori hitro!“

Abraham Bloch se je splazil proč  
k bolničarjem. Nosila z ranjenimi voja-  
ki so mu v temi kazala pot. Ko je pri-  
šel do barake, se je spotaknil. „Počasi,  
počasi!“ mu zakliče nek glas ob tre-  
petajoči lučki. „Ali si ranjen?“

„Samo malo! Toda poročnik, tisti iz  
Libourna je hudo ranjen, menda v že-  
lodec.“

„Marcel in Karel, hitro stopita in  
ga prinesita!“ je odredil drug vojak.

„Ni treba!“ je plašno pripomnil Jud.  
„Poročnik umira, to je dejal sam. Re-  
kel pa mi je, naj mu prinesem križ, ki  
visi na tej steni. Drugega si ne želi. To  
je njegova poslednja volja. Samo...  
veste, jaz sem Jud.“

„Že, že, to vem. Vsak umira pač na  
svoj način. Toda pazite! Ali morate iti  
tja... Tam je pekel...“

„Ukazano mi je!“ pravi tiho rabin.  
„Moram nesti križ, četudi skozi pekel.“

„Dobro, kakor hočete! Marcel, vze-  
mi križ, hitro! Jaz...“

Toča trsk se usuje na barako. Luč  
ugasne. Zdravnik jo spet prižge. Nato  
pravi: „Zdaj nas niso zadeli. Pa morda  
smo zadnjič ušli. Nato vzame velik križ  
s stene in ga dá rabinu z besedami: „Tu  
imate za vašega poročnika!“

Tedaj so videli Juda, kako je stisnil  
križ med svoje roke in ga odnesel, ka-  
kor bi bil njegova svetinja.

Gozd je gorel. Rabin je tekel in iskal  
poti med gorečimi štrclji, pa bolj in  
bolj stiskal Križanega, kakor da bi se  
bal, da mu uide. Večkrat je padel, več-  
krat je njegova glava udarila ob  
brnasto glavo tistega Mesija, ki ga je  
prej tako sovražil. Sedaj pa ga stiska  
v objemu s tako silo, da bi mu ga nih-  
če ne bi mogel vzeti... .



Bitka je vse spravila v nered. Težko se je bilo znajti. Jud je tipal tu in tam in iskal svojega ranjenca.

Ko ga je končno našel, mu je položil Križanega na srce. Poročnik še ni bil umrl. Abraham Bloch mu je pazljivo razklenil roke, ki pa so se takoj spet oklenile križa. Nato je umirajoči poročnik dahnil: „Moj Jezus, zate živim, zate umrjem, tvoj sem!“

Rabin se je zdaj dvignil in obrnil k tovarišem z vprašanjem: „Ali me potrebujete?“

„Ne! Sedaj ne! Podporočnik je prevzel mesto padlega poročnika. Streljati ne smemo. Kaj pa želiš?“

„Rad bi imel tale križ.“

„Čemu? Pusti ga na častnikovem truplu! Je pač simbol!“

„Sedaj ga ne potrebuje več,“ je rekel Abraham Bloch.

Sklonil se je k mrtvem, vzel križ iz njegovih, na prsih prekrižanih rok, ga prižl na prsi in se vrnil na svoje mesto.

Nov rafal iz strojnic se je usul...

Ko se je ozračje spet umirilo, so prežvele videli velikega rabina na tleh, vsega v krvi. Njegov obraz je vedro počival na Križanem...

(Iz knjige: G. Rossi, Ljudje se srečujejo s Kristusom)

DIEGO FABRI

## PROCES PROTI JEZUSU

GLEDALIŠKA PREDSTAVA V DVEH DELIH Z VMESNO IGRO

IZ ITALIJANSKEGA IZVIRNIKA ZA „DUHOVNO ŽIVLJENJE“ POSLOVENIL NIKOLAJ JELOČNIK

DAVID: Koliko jih je bilo? In kdo nam pravi, da niso ti ljudje imeli vsaj nekaj brašna s seboj, kot je navada med revnimi, kadar se odpravijo zdoma. Drobnó culo vsak, majcen zavitek, cajno... Pa da je vsak od njih še tako malo s seboj prinesel, če so vse skupaj zložili, je bilo dosti za vse! Učenci so imeli nekaj kruha in ribe. Slednjič so vsi segli po isti jedi. Kje je torej čudež?

JANEZ: Vi si izmišljate!

DAVID: Ničesar ne izmišljam. Samo tolmačim. Segam samo po logičnih, razumnih razlagah.

JANEZ (silovito, skoraj nasilno):

In vdovin sin iz Najma? Mrtev je že bil, ko je Jezus prišel tja. Pogreb je že krenil iz hiše. Mati je jokala. In bolečina tiste matere je ganila Jezusa. Pa ji je rekel: „Ne joči!“ Nosilci so obstali in postavili nosila predenj. Čisto zraven sem bil tistikrat. In je pristopil ter se dotaknil nosil: „Mladič, rečem ti, vstani!“ In mladenič se je zganil, dvignil se je in začel govoriti. — „Glej, mati, tu ti vračam sina!“ je dejal materi.

REBEKA (Davidu): Kaj naj tu tolmačimo? Kakšno logično razlago naj iščemo?



DAVID: Kakšno? Da mladenič ni bil mrtev, ampak je samo spal.

JANEZ: Prav te, prav te besede je izgovoril Jezus nekoč drugič: „Deklica ni mrtva, ampak spi.“ Tako je rekel v Jairovi hiši, ki je bil načelnik shodnice in mu je umrla hči.

ELIJA (ponovi): ...ni mrtva... ampak spi...

JANEZ (vzraste): Mi smo verjeli in še vedno verjamemo, da svet ni umrl, ampak spi!

DAVID: Vi niste ničesar verjeli! Niste verjeli čudežem! Videli ste jih, a prepričali vas niso!

REBEKA: Kako jih moreš dolžiti tega?

SARA: Poceni trditve so to! Čudovito primerna preiskava!

DAVID: Edini način, da se ne vdamo misticizmu in bajkam! Sicer pa vam bom postregel z dokazi. Boste videli.

(Gre od mize in se vstopi pred tri pričevavce.)

Vi tedaj trdite, da ste trdnó verjeli v čudeže. Vztrajate pri trditvi?

PETER: Seveda.

JANEZ: Se razume.

TOMAŽ: Nobenega dvoma.

DAVID (Petru): Kako tedaj, da si zatajil — pa še večkrat zatajil — tega čudovitega Jezusa, ki je vpricho tebe storil toliko čudežev? (Dolg molk. Nato naglo): Povej! Si ga zatajil ali ne?

PETER: Da. Zatajil sem ga.

DAVID (Tomažu): In ti! Ti, Tomaž, da si bil tako neveren do teh čudežev, da nisi in nisi hotel verjeti novici o Jezusovem vstajenju. Sam si rekel: „Ne verjamem vam. Če ne bom videl, ne bom verjel.“ In celo s prsti si se hotel dotakniti njegovega telesa, položiti ro-

ko v njegovo stran. Čudeži, ki si jih videl, te niso prepričali.

TOMAŽ: Res je, dvomil sem. A ko sem videl in... se dotaknil, sem se kesal, da sem dvomil. In spet sem veroval.

DAVID: Ne pozabi, da si videl in se dotaknil rane živega človeka, ne mrtvega.

TOMAŽ: Človeka, ki je vstal od smrti!

DAVID: Tu smo zdaj: tisto o vstajenju je treba videti, dokazati. In videli bomo. (K skupini pričevavcev). No, ti... ti, Juda! Stopi naprej, na tebi je vrsta!

JUDA (stopi iz skupine: ob pasu mu visi mošnja, v rokah suče vrv. Ustavi se pred Davidom.)

DAVID (kot da se mu hoče zahvaliti): Ti Juda, ki si prav gotovo videl vse te čudeže, pa ne samo enega, mnogotere, toliko čudežev, se nisi pomišljal, marveč si ga izdal, izgubil, prodal tega čudotvorca. Je res, da čudeži niso bili močni dovolj, da bi te zadržali, da bi okleval, da bi vsaj za trenutek še počakal? Je res to?

JUDA: Res.

DAVID: Res. Kaj se to pravi? Zamislimo se za trenutek, spoštovani poslušavci. Razmislimo. Kako naj bi izdali, zatajili, kako prodali človeka, o katerem smo prepričani, da ima moč delati resnične čudeže? Nemogoče, kajne! Zakaj? Zavoljo hvaležnosti, ljubezni? Ne. Pustimo ta čustva, četudi bi morala biti v njih in vplivati na njihove odločitve, dejanja. Pustimo jih. Če bi zares verjeli v čudeže... bi se vsaj ne predrznili. To je. (Čisto blizu onim trem): Vsaj bali bi se. Bali! Bali njegove kazni, njegove osvete, če bi bili zares prepričani, da je njegova čudež-



na moč resnična! Nikoli bi se ne drznili! Nikoli! In vendar ste se. Čemu? Ker ste dobro vedeli, da vas ne bo mogel uničiti, ne v prah zdrobiti s svojo kaznijo. Ker ste vedeli, da ni bilo v njem te izredne moči, ki dela čudeže. Kar se je dogajalo, niso bili pravi čudeži — dobro ste vedeli, edino vi ste to vedeli — marveč le sugestija, prevara, izmišljotina... zato pa ste ga v svojem trenutku morali zatajiti, in ste ga izdali, ker ste vedeli, da kazni ne bo. Vi, prav vi, učenci, ste najmočnejši dokaz proti vsem navideznim čudežem Jezusa Nazareškega.

KAJFA: Nikar s takšno gotovostjo, vam svetujem. Res nisem tu, da bi pričeval, če so bili čudeži pravi ali ne; a povedati morem, da sta bila slepi od rojstva, ki je spregledal, pa gobavi, ki se je očiščen domov vrnil, dva primera, vsaj nenavadna, če že ne drugo, ki smo ju duhovni ugotovili.

DAVID: Kako ugotovili?

KAJFA: Znano vam bo, da smo imeli duhovniki oblast zabraniti ali pa dovoliti vstop v mesto vsakomur, ki je bil gobav, pa je potem trdil, da je gob očiščen. Mi smo ga morali pregledati. No, prav v tem primeru smo ugotovili, da je bil mož zares ozdravljen. Prav po teh dogodkih smo postali pozorni na tega Jezusa in smo ga dali, kot sem že prej dejal, slediti.

DAVID: In do kakšnih spoznanj ste prišli?

KAJFA: Da so zares izredni dogodki spremljali njegovo učenje.

DAVID: In ste osebno kdaj bili priča tem dogodkom?

KAJFA: Ne, osebno ne.

DAVID: Torej!

KAJFA: A Jajr iz shodnice — tisti, ki mu je oživela hči — mi je o teh dogodkih pravil.

DAVID: Jajr je sam potegnjen v stvar. Pričevanje ni veljavno.

KAJFA: Bil je docela zanesljiv mož. In nobenega dvoma, da na naši strani.

DAVID: Nedvomno ga je zmedla lju-bezen do hčere, pa se je dal preslepiti. Tudi to se zgodi.

SARA: Čujte no! In vendar je otrok mnogo več kot pa stranka!

DAVID: Kaj pa ima stranka pri tem?

SARA: Kaj niso bili duhovniki Jajrova stranka? Če že nočeš stranka, pa imenuj, kar že hočeš.

DAVID: Vztrajam še vedno, da se je dal preslepiti.

SARA: Pa je vendar toliko luči v vsem tem, kar ti nazivljaš slepota, večš, da si niti predstavljáš ne! Toliko luči!

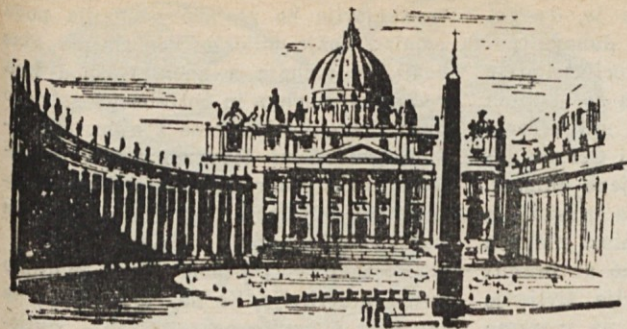
DAVID (zagonetno, z namigovanjem): In vendar si dobro vse predstavljám. Celo vem to. Prav zato pa vztrajám. Prav zato trdim, da so bili vsi prevarani. Tudi vi, duhovniki. Najprej je treba dokazati — upam, da sem pravzaprav že dokazal — dokazati, pravim, da za učence nikoli ni bilo čudežev, ne prej, ne pozneje. Sami so to dobro vedeli.

PETER: Ni res! Ne silite nas, naj izjavimo nekaj, česar nikoli dejali nismo! Verjeli smo vanj! Verjeli v čudeže, ki jih je delal.

DAVID: Verjeli, da ste? Čemu pa potem niste vsi skupaj umrli z njim, umrli zanj?

(Se bo nadaljevalo)





## Glas iz Rima

V naših dneh jih je veliko, ki iščejo in se trudijo za mir. Njihova prizadevanja so nesebična in bratska ter prežeta z upanjem, da bo tako zaželeni mir tudi dosežen. Okoliščine, v katerih se nahajamo pa dostikrat vzbujajo dvome, če bodo ta prizadevanja uspeła in kronana z uspehom. Da se doseže resnični mir je potrebno, da priznamo in sprejmemo Kristusa in nam postane Njegov evangelij vodilo in kašipot v našem življenju. (Sv. oče v nagovoru na cvetno nedeljo 1965.)

**Ponižanje Kristusovo** nam mora biti za zgled v našem trpljenju. Našega upanja ne smemo naslanjati na tvorno zmago in koristi, ampak ga usmerjati za spreobrnjenje sveta. (Sv. oče na cvetno nedeljo 1965.)

**Premagati moramo vse težave** na poti, ki vodijo k edinosti vse tiste, ki verujejo v Kristusa. Želja po edinosti je velika in jo najdemo na vseh področjih našega dela, in ta edinstvo je tudi naš program. Ne smemo se ustrašiti dolge poti, ki je pred nami, niti težav, ki jih bomo morali premagati. Naša odločitev in vztrajnost slonita na izkušnji in zaupanju, zato prevarani in razočarani ne bomo. (Pavel VI. v po-

slanici carigraskemu patriarhu Athe-nagorasu I., 3. 4. 1965.)

Različne kritike liturgične obnove slonijo na nerazumevanju cerkvenih obredov in pomanjkanju volje za aktivno sodelovanje pri sveti daritvi, najsve-tejšem dejanju našega verskega življenja. Obnova je gotovo prinesla velike spremembe in to moti določene ljudi. Te motnje morejo biti hitro in lahko odpravljene, če se ljudem vse primerno pojasni. Kakor koli že naj bo, vse reforme moramo sprejeti in ostati pobožni kot je bilo dosedaj. Biti moramo aktivni sodelavci liturgičnega življenja. Preje je bilo zadosti, da smo samo sv. maši prisostvovali, sedaj pa je potrebno naše sodelovanje. Preje se je lahko med sv. mašo dremalo, ali si je kdo dovolil razgovor s sosedom. To je sedaj nemo-goče. Vsak mora sodelovati in moliti. (Sv. oče v nagovoru v splošni avdienci 17. 3. 1965.)

Dandanes, ko se toliko govori o edinosti kristjanov, moramo katoličani pokazati veliko notranjo edinstvo. Kljub temu, da delamo za edinstvo kristjanov, si ne smemo dovoliti, da bi razbijali edinstvo Cerkve, njeno notranje življenje, duhovno in apostolsko poslanstvo.



Ne prihajajo vedno dobre novice o edinstnosti katoličanov. Potrebno je, da gojimo potrebo po notranji in duhovni povezanosti, solidarnosti in prijateljstvu, razumevanju in spoštovanju do skupnih zakladov svete vere. Kaj naj rečemo torej o tistih katoličanih, ki Cerkev samo kritizirajo in rušijo njeno edinstvo, ki dvomijo o njenem nauku in skušajo prinesiti nekaj novega, ki nima nobenih realnih temeljev. Ne smemo se braniti reforme, ki resnično poživlja življenje in delo Cerkve, odklanjati pa moramo vse, kar ruši edinstvo in je nasprotno poslanstvu Cerkve, ki ga ji je določil Kristus. (Pavel VI. v nagovoru v splošni avdienci 31. 3. 1965.)

Vam, ki ste razpršeni po svetu, so namenjene te besede. Vemo, da ste ostali zvesti vaši veri, obredom, jeziku in kulturi. Vse to zasluži priznanje Cerkve in pred svetom. Zato je počaščen s častjo kardinala on, ki vas bo predstavljal, vodil po poti svetosti in vas blagoslavljal. Zapomnite si tudi besede vašega kardinala, da tam, kjer je sloga, je tudi zmaga, in dodamo še, da je tam tudi družinska povezanost in zato dajte vaši skupnosti izraz edinstva in si ustvarite središče, v katerem boste vsi našli svoje zatočišče z zaupanjem in bratsko ljubeznijo. Bodite edini, ljubite se med seboj, sledite vašemu metropolitu in mu izkažite prijateljsko vdanost. Boste videli, kako se bodo težave poenostavile in zmanjšale ter se bodo obrnile v dobro. Ostanite verni! Bodite močni in čuječi! Molite! Ljubite se med seboj! Imejte zaupanje, da ukrajinsko ljudstvo, ki črpa moč iz vere, ni premagano! (Pavel VI. v nagovoru Ukrajincem ob priliki imenovanja njihovega kardinala msgr. Sypija.)

Potrebno je, da se vrnemo k Bogu,

da se mu predamo z vsem srcem. S to vrnitvijo bo za nas nastopila nova pomlad božje milosti. Poslušajmo glas božji, ki prihaja z neba. Gospod ima vedno kaj novega in potrebnega za našo dušo. Razgovorajmo se z njim. Ne bomo gluhi. Rastimo v veri in milosti, da postane vsak izmed nas resnični tempelj božji. (Sv. oče v nagovoru na pepelnico sredo 1965.)

Posebej v postnem času moramo čutiti s Cerkvijo. Za nas to pomeni, da moramo obnoviti naše notranje življenje, slediti zgledom in prizadevanjem naših dušnih pastirjev. V postnem času se moramo pripraviti na velikonočne praznike, na vstajenje. Zato je postni čas in pokora tudi za nas potreben, koristen, mogoč in tudi zanimiv. Ni ta doba liturgičnega cerkvenega leta nekaj zastarelega, ampak veliki čas naše notranje obnove. (Sv. oče v nagovoru v splošni avdienci 3. 3. 1965.)

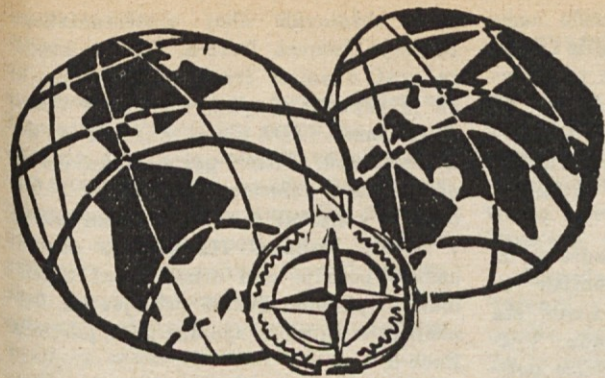
V starosti 98 let je umrl v Tokiu bivši rektor univerze Sofia, jezuitski pater Tsuchihashi.

Sredi marca letos so pod predsedstvom kard. Doepfnerja zaključili v Freisingu v Nemčiji spomladansko konferenco bavarskih škofov. Obravnavali so: Dušnopastirsko skrbstvo, karitas in izoblikovanje duhovnikov.

Več župnij. V raznih predmestjih Madrida so ustanovili 12 novih župnij. V prihodnjih petih letih nameravajo povečati število župnij v španski prestolnici od 50 na 300.

Hiša razgovorov. V starodavnem muslimanskem mestu Bhopal v Srednji Indiji so pričeli graditi zavod, ki bo imel nalogo pospeševati razgovor med katoliško Cerkvijo in nekrščanskimi verstvi v deželi.





## Svetovne novice

**Skupno sv. pismo.** Sinoda nemške protestantske cerkve je želela, kakor je poudaril protestantski škof dr. Dibelius, da bi prišlo do skupne izdaje svetopisemskih besedil, ki jih berejo pri verskih obredih katoličani in protestanti.

**Drzna srčnost kardinala Višinskija.** Kardinal Višinski, nadškof Gnjezna in Varšave, je 15. marca t. l. obsodil napad, ki ga vodijo poljske komunistične oblasti proti njemu in proti vsem poljskim škofom. Gonja proti škofom in še posebej proti primasu, ki jo širi brezbožni in politični tisk, tako je dejal kardinal, ko je govoril v cerkvi sv. Ane v Varšavi, se v zadnjem času vedno bolj stopnjuje. Borbo vodijo po geslu: udari pastirja in razpršila se bo čreda. V raznih klubih, v podjetjih, v strankinih celicah in med vojaki, tako je dejal kardinal, organizirajo predavanja, predvsem za bogoslovce, katerim obljublajo boljše življenjske razmere in brezplačen študij v poizkusu, da bi jih pregovorili, da se ne bi več vrnili v semenišča. Poljski primas je nato obžaloval vmešavanje državnih oblasti v imenovanje škofov. Cerkev, tako je dejal, se je vedno

branila posega države v imenovanje škofov. Za Cerkev je temeljni predpis načelo neodvisnosti pri imenovanju škofov.

**Pri pogrebu švedske kraljice.** Apostolski delegat za skandinavške dežele msgr. Bruno Heim se je na izrecno željo papeža Pavla VI. udeležil pogreba kraljice Luize švedske, ki je bil dne 13. marca t. l. v švedski prestolnici. Pogrebno slovesnost je vodil protestantski nadškof Gunnar Hultgren.

**Nadškof v Baltimoru (ZDA)** kard. Shehan je v letošnjem postnem času povabil vernike, naj darujejo svoje žrtve, da bi v deželi prenehalo sovraštvo med belci in črnici. V pastirskem pismu, ki so ga prebrali v vseh cerkvah v Baltimoru, kardinal piše: V tej dobi narodne zaskrbljenosti in bolečine, toplo vabim vse prebivalstvo nadškofije, naj daruje svojo postno pokoro v spravo za grehe sovraštva in krivice, ki še vedno omadežujejo našo vest in so v preteklem tednu (7.—14. 3. t. l.) privedle do nasilne smrti pogumnega pastorja (James Reeb).

**Nemška osebna velikodušnost.** 87 inženirjev, tehnikov in socialnih asisten-



tov je v teku leta 1964 zapustilo nemško Zvezno republiko in nudilo svoje delo v raznih deželah, ki so na poti razvoja: 47 jih je odpotovalo v Afriko, 28 v Južno Ameriko in 12 v Azijo ter Avstralijo. Vsi so prej obiskovali pripravljale tečaje pri posebnih katoliških ustanovah za izoblikovanje.

**Odkrit napad.** Poljski nadškof iz Poznaja msgr. Anton Baranijak in njegov pomožni škof msgr. Etter sta bila ranjena pri uličnem napadu. Vračala sta se s škofovske konference poljskih škofov v Poznani. V napadu je bil ranjen tudi šofer, ki je vozil avto msgr. Baranijaka. Vse tri so prepeljali v bolnišnico.

**Sv. Tomaž v japonščini.** V kratkem bodo prevedli dela sv. Tomaža Akvinskega v japonščino. Doslej niso imelo nobenega japonskega prevoda njegovih del.

**Papež Pavel VI.** je pooblastil beneškega patriarha kard. Urbani-a, da vrne metropolitu iz Heraklionia na otoku Kreti relikvijo glavo sv. Tita. Sv. Tit je bil prvi škof krščanske skupnosti na Kreti. Metropolit Heraklion je izjavil, je bil prvi škof krščanske skupnosti na da je bila dragocena relikvija leta 1669 prenesena iz Heraklionia v Benetke, kjer so jo hranili v cerkvi sv. Marka.

**Lansko leto** so prevedli sv. pismo v 16 novih jezikov. Vseh prevodov svetega pisma je 235, vsi v različnih jezikih.

**V ZDA so objavili** prvo knjigo mednarodne katoliške enciklopedije Concilium. Delo bo obsegalo 50 knjig in bo obravnavalo temo: Bogoslovje v dobi obnove. Uredniško skupino sestavlja odbor 300 strokovnjakov, ki pripadajo 26 različnim deželam. Celotna enciklopedija bo objavljena v petih letih.

**Kardinali Ritter, Cushing in Spellman** ter nadškof Halinan v ZDA so glo-

boko obžalovali uboj protestantskega pastora Jamesa Reeb-a. Čim je zvedel za vest o smrti črnkega pastora, ki ga je napadla skupina racistov v Selmi v Alabami (ZDA), je nadškof v St. Louisu kard. Ritter poslal ameriškemu predsedniku Johnsonu brzojavko, s katero je zahteval takojšnji zvezni poseg v Selmi. Nadškof Halinan je obsodil nasilja policije nad črnke. Kard. Spellman je poklonil 10.000 dolarjev za bolnišnico v Selmi v spomin pok. pastora Reeb-a.

**Kard. Marella** se je sredi marca t. l. udeleževal na Japonskem spominskih slovesnosti stoletnice obnove prvih katoliških skupnosti v tej deželi. Slovesnosti so bile v Nagasakiju od 16. do 18. marca. Ob tej priložnosti je bil kard. Marella sprejet tudi pri japonskem cesarju Hirohito.

**Po zadnjem štetju** je v Belgiji 11.556 redovnikov od teh 7.402 Flamca in 4.154 francoskega porekla. Redovnic je 40.590, od katerih jih 1.590 pripada kontemplativnim redovom.

**Vseh frančiškanov na svetu** je bilo konec leta 1964 27.009. Od teh je 16.393 duhovnikov, 4.244 bogoslovcev in 4.591 bratov. Tretjerednikov pa je en milijon 198.584.

**Kardinal Beran v Dachauu.** Kardinal Beran se je udeležil slovesnih spominskih proslav ob 20-letnici, odkar so zavezniške čete osvobodile koncentracijsko taborišče v Dachauu. Kardinal je 2. maja daroval slovesno pontifikalno sv. mašo v kapeli, ki je zgrajena v bivšem taborišču in je posvečena Kristu s vsemu smrtnemu boju. Pridigal je monakovski nadškof kard. Doepfner. Kardinal Beran je eden izmed 2.500 duhovnikov, ki jih je nacistična vlada izselila v Dachau.



# Slovenci po svetu

**Francija.** — Smrt msgr. Valentina Zupančiča. V središču pokrajine Pas de Calais v severnem delu Francije je umrl starosta slovenskih izseljenskih duhovnikov msgr. Valentin Zupančič. 23. marca t. l. so ga pokopali v tem kraju ob spremstvu zastopnikov mnogih slovenskih katoliških društev, ki so se zadnjokrat poklonili svojemu duhovniku, vodji in očetu.

Pokojni je bil doma iz Ljubljane, rojen je bil 1883; leta 1908 je postal kaplan pri planincu župniku Aljažu na Dovjem. Od tam je šel za nekaj časa k uršulinkam v Ljubljano, potem pa je župnikoval nekaj let v Polhovem gradu.

Kmalu se je pokojni monsignor odzval klicu slovenskih izseljencev, ki so prosili za stalnega duhovnika. V Franciji je nad 25 let deloval med njimi, kjer je bil pravi misijonar, pa tudi so. cialni in kulturni delavec ter učitelj.

Naj ga Bog poplača za delo med rojaki v Franciji.

V Merlebachu v Franciji že nad 25 let deluje kot slov. izseljenski duhovnik msgr. Stanko Grims. Pred nekaj meseci je praznoval 65-letnico svojega življenja. Slovenci v Merlebachu so se ga s hvaležnostjo spominjali. Še mnogo let in duhovniških uspehov!

**Italija.** — Spominska proslava. V nedeljo, 28. marca t. l., je bila spominska slovesnost za pokojnim patrom Prešernom, ki je bila v prostorih društva „Sломšek“. Sv. mašo je daroval za pokojnika njegov osebni prijatelj nadškof dr. Alojzij Fogar.

Po cerkveni slovesnosti je bila spominska prireditev v dvorani. Osrednja točka sporeda je bil govor č. g. Franceta Dolinarja. Lepemu in stvarnemu

govoru so sledile priložnostne deklamacije. Prireditev, katere so se udeležili tudi zastopniki drugih slovanskih narodov, je bila zaključena s pesmijo „Glej-te, že sonce zahaja“, ki je bila pok. p. Prešernu najljubša.

**Kanada.** — Župnija Brezmadežne v Torontu. Glavna novica v tem času je uvedba slovenskega jezika v bogoslužje. Za to priložnost so slov. lazaristi izdali knjižico „Sveta maša“ in jo razposlali vsem slovenskim kolonijam v Kanadi. Lepo so bili na spremembo pripravljeni slov. šolski otroci. Nad 20 mož in fantov je tudi sprejelo častno nalogo, da bodo ob nedeljah in praznikih razlagali sv. mašo in brali berilo pri bogoslužju božje besede.

**Možje in fantje** Društva najsvetejšega imena Jezusovega so v prvi polovici marca zaključili kampanjo za verski tisk. Sodelovalo je 35 mož in fantov. Obiskali so vse slov. družine v župniji in dosegli zelo dobre uspehe. Ugotovili so, da je le kakih 5 družin, ki niso naročene na noben verski list. Božjo besedo jih ima sedaj 180 družin; Ave Mario nad 35 družin, in prav toliko tudi Katoliške misijone. Okrog 25 družin je tudi naročenih na angleški The Canadian Register. Mohorjeve knjige ima okrog 120 družin.

**Avstralija.** — V Melbournu so 7. marca t. l. blagoslovili kraj, kjer bo stala slovenska cerkev.

**Slov. žene in dekleta** v Melbournu so za 29. maj pripravile igro „Prisegam“. Čisti dobiček prireditve so namenile za postavitev stranskega oltarja Marije Pomagaj v bodoči melbournski slovenski cerkvi.



**Veliki teden.** V veliki zbranosti je potekel veliki teden. Osrednji slovenski velikonočni obredi so bili v Slovenski hiši v Buenos Airesu.

Cvetno nedeljo, za katero so bile pripravljene poleg oljk posebne slovenske „butarice“, je nekoliko zavrl dež, a kljub temu je bilo lepo število ljudi, posebej še otrok.

Na veliki četrtek in petek so bili obredi ob 7 zvečer. V četrtek so bile prav lepo obiskane svete ure, ure čiščenja in sicer od 20—21 žene, od 21—22 dekleta, od 22—23 možje, od 23—24 fantje. Na veliki petek pa je močno deževalo. Obredę vstajenja pa smo imeli v soboto ob 23 uri. To pot je prišlo veliko ljudi. Po evangeliju je na vse naslovil velikonočno voščilo direktor slov. dušnih pastirjev g. msgr. Anton Orehar. Bilo je, kar je zelo razveseljivo, silno veliko ljudi pri obhajilu.

Vse dni je pri obredih sodeloval s petjem pevski zbor „Gallus“.

**Drama v štirih dejanjih „Obsodili so Kristusa“** na odru Slovenske dvorane v Buenos Airesu.

Na tiho in na cvetno nedeljo je Slovensko gledališče vprizorilo dramo „Obsodili so Kristusa“. Dramo v štirih dejanjih je pred nekaj leti napisal g. dr. Branko Rozman. V igri nastopajo le štirje igralci: velika duhovnika Ana in Kajfa, Nikodem in Jese. Igrali so: Frido Beznik (Nikodem), Maks Borštnik (Kajfa), Lojze Rezelj (Jese) in Nikolaj Jeločnik (Ana), ki je bil hkrati režiser.

Scenerijo je izlelal slikar Ivan Bukovec.

Drama obravnava notranji konflikt štirih Jezusovih sodnikov na predvečer zgodovinskega procesa na veliki petek. Njena problematika je tudi naša sodobna in hkrati narodna problematika: govornica in ponašanje Jezusovih sodnikov sta živ odblisk človeka naših dni.

Igra je bil lep uvod v sveti teden. Igrali so jo zelo doživeto. Z njo smo obogatili našo dramsko literaturo.

**Deseti „Slovenski dan“ v Argentini.** Na belo nedeljo, 25. aprila je bil na Slovenski Pristavi v Moronu deseti Slovenski dan v Argentini. Kakor ostale tako je tudi tega organiziralo s sodelovanjem Domov in organizacij naše osrednje društvo „Zedinjena Slovenija“.

Geslo dneva je bila misel: „20 let slovenske rasti v svobodi“.

Dopolodne ob 11.30 je bila na prostem, lepo okrašeni Pristavi sv. maša za rajne in žive Slovence v Argentini. Daroval jo je g. msgr. Anton Orehar. V nedeljski pridigi je med drugim dejal:

„Iz ljubezni do svobode smo izbrali begunstvo, v ljubezni bomo svobodo ohranili v izseljenstvu. Trije možje, ozko povezani z življenjem slovenskih izseljencev v Argentini, nam kažejo s svojim zgledom pot lepega skupnega življenja in sodelovanja: Rajni škof dr. Rožman s svojo neizmerno dobroto, boudisi kulturo srca v naravnem redu, boudisi z globoko vero, zasidrano v milo-



sti nadnaravnega reda. Rajni inž. Albin Mozetič, prvi organizator Slovenskih dni v Argentini s širino svojega mišljenja in srca, odprtega vsem. Rajni Janko Jazbec st. iz Córdobe z iskrenostjo svojega dela za skupnost brez osebne častiželjnosti.

Pred 20 leti so se okupatorji smejali, ko so se Slovenci v bratomorni vojni, tudi po njih zaneteni med seboj uničevali; to nas je dosti stalo; skrbimo, da drugič ne bomo postali žrtve nove prevare za skupno obračunavanje in uničevanje sil, prepotrebni za ohranitev. Žrtvujemo osebne in skupinske kaprice, združimo se za urejeno skupno delo. Spoštujemo mnenje drugega, če je pravilno, čeprav je drugačno od našega, pustimo svobodo mišljenja in delovanja, dokler ne krši koristi občestva, čeprav so pota različna.

Popoldanski del dneva, ki je obetal lepo udeležbo, je bil zaradi izredno slabega vremena močno okrnjen. Prihod je bil praktično onemogočen. Na Pristavi so ostali le dopoldanski rojaki.

Osrednja točka je bil govor g. Božidarja Finka, predsednika „Zedinjene Slovenije.“ Glavne misli so bile:

„Letošnji Slovenski dan je jubilejna prireditve v dveh pogledih. V dvajsetem letu zdomstva smo desetič zbrani na belo nedeljo, da si izrazimo prijateljstvo, utrdimo skupinske vezi in od svojega veselja damo pomoč bratom in sestram, ki so v težavah.“

Naglašal je dalje, da nam 20-letnica pomeni prav tako, „da nas stanje nesvobode in duhovnega propadanja v domovini še vedno žge in skrbi. Ob tem se nam občutek tragične veličine pre-

teklih dogodkov prelije v močno zavest, da smo poklicani h konstruktivni borbenosti. Ne moremo in nočemo sprejeti stanja doma“, ker se je „s silo uveljavilo in se s silo vzdržuje“. Poudarja, da mora to biti „vsem v zavesti in o tem moramo prepričevati svet“. Zatem pa je nadaljeval dobesedno:

„Tretji vidik pa je tisti, ki smo ga postavili za geslo tej letošnji prireditvi. Minilo je dvajset let slovenske rasti v svobodi. Morda se ne zavedamo dovolj, kakšen blagoslov je za nas osebno in za slovenstvo, da živimo v zdomstvu.“

---

## MOLITVENI NAMEN

**Splošni papeški namen:** Da bi neokrnjenost krščanske vere ne bila ovira, marveč rajši nagib in vez ponovnega zedinjenja s Petrovim sedežem.

**Misijonski papeški namen:** Da bi katoliški učitelji, ki učijo v javnih šolah, bili kar najbolj izobraženi in pripravljani in da bi se marljivo trudili za vzgojo mladine.

**Molitvena zveza za slovensko domovino:** V mesecu juniju bomo molili za vse naše žrtve pred dvajsetimi leti. Prosil bomo Boga, naj bi njihova kri ne bila zaman prelita, ampak naj bo seme novega krščanstva.



## Argentina:

Dušnopastirska pisarna,  
Ramón Falcón 4158,  
Buenos Aires

## Brazilija:

Paroquia do  
Santissimo Sacramento,  
R. Tutoia 1125,  
Vila Mariana,  
Sao Paulo — S. P.,  
Brasil

## Z. D. A.:

Rev. Julij Slapšak  
6019 Glass Ave.  
Cleveland, Ohio, U. S. A.  
Slovenska pisarna  
Baragov dom  
6304 St. Clair Ave.  
Cleveland 3, Ohio, U. S. A.

## Kanada:

Ivan Marn.  
131 A Treeview Drive  
Toronto 14, Ont.  
Canada

## Trst:

Marijina družba,  
Via Risorta 3,  
Trieste, Italia

## Italija:

Zora Piščanc,  
Riva Piazzutta 18,  
Gorizia, Italia

## Avstrija:

Naročnino pošiljajte  
Mohorjevi družbi  
v Celovec

Celoletna naročnina za Ar-  
gentino in države, ki nanjo  
mejijo (razen Uruguya)  
850 pesov.

za ZDA in Kanado

5 dolarjev;

za Avstrijo 95 šillingov

za Italijo 2.000 lir;

drugod

protivrednost dolarja.

Sadovi našega krščanstva	321
Med vojaki	322
O problemu modernega brezboštva	329
Francé Balantič — visoka pesem ljubezni	333
James Reep — žrtev bele barve	336
Srce Jezusovo	337
Kaj določa koncil glede maše	342
Ob 400-letnici indeksa prepovedanih knjig	346
Iz dnevnika Janeza XXIII.	349
Za mlade ljudi	352
Delo v mladinskih organizacijah	354
Podrti viharnik	357
Pisatelj T. S. Eliot o mučeništvu	359
V Evropo in nazaj	360
Katoliška akcija v sodobnem svetu	365
Srečanje s Kristusom	372
Proces proti Jezusu	374
Glas iz Rima	377
Svetovne novice	379
Slovenci po svetu	381
Molitveni namen	383

LETO XXXII.

Štev. 6

JUNIJ 1965

**PROSIMO PORAVNAJTE  
NAROČNINO!**

Nakazila na naslov:

Antonio Orehar

Ramón Falcón 4158,

Buenos Aires, Argentina

slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (msgr.  
Anton Orehar), urejujeta pa dr. Branko Rozman in dr.  
Alojzij Starc. Editor resp.: Msgr. Antonio Orehar, Ramón  
Falcón 4158, Bs. As. Registro de la Prop. Intel. Nº 843.966

Tiska Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Buenos Aires





*Skofja Loka — kraj mučeništva*

Ovitek: *arh. Marijan Eiletz*



